

P. SILVESTR M. BRAITO O. P.

PODSTATA KŘEŠŤANSTVÍ

Živé synovství Boží

Bohuslav Rupp

P r a h a 1 9 4 7

Nihil obstat: P. Reg. Dacík O. P., censor Ordinis. Pragae die 18. VI. 1945. — Imprimatur: Fr. Thomas M. Dittl O. P., Provincialis. Pragae die 19. Junii 1945, Reg. fol. 301 — Imprimatur: Dr Ol. Karlík, generální vikář, v Olomouci dne 28. června 1945, č. 5369.

PODSTATA KŘESŤANSTVÍ

Náboženské znalosti přemnohých věřících jsou nejenom nedostatečné, nýbrž také roztržštěné, neurované. Jejich náboženské znalosti se podobají ledové tříšti nebo také zvířenému prachu. Netvoří zladěný, přehledný celek, do něhož by bylo možno zasazovati jednotlivé životní okolnosti, řešiti podle něho různé otázky. Proto je i náboženský život přemnohých žalostně roztržštěn. Proto jsem napsal tuto knihu jako doplněk různých věrouk pro laiky, pro vzdělance, pro lid, jak bývají obvykleji označovány.

Snažil jsem se soustřediti celé křesťanství pod jeden zorný úhel, totiž pod zorný úhel jeho podstaty, kterou jest Vtělení Kristovo a povolání naše za syny Boží v tomto vtěleném Synovství Božím Ježíše Krista skrze výkupnou smrt na kříži. Bůh se stal člověkem, synem lidským, abychom my se mohli státi syny Božími. Nikdy se nepřiblížíme k Bohu tak, aby zmizela ona nesmírná propast mezi nekonečným Bohem a námi. Ale můžeme se snažiti o to, abychom žili podobně jako On, aby Bůh první a nekonečný měl i v našem životě první místo. Můžeme okoušeti Boha, ale v jeho účincích. Proto mluví sv. Tomáš Aq. opatrně o poznání jakoby — skoro — experimentálním. Ale i to je velmi mnoho. I tím jsme již bohati. Bohatší než mysticismem, který se halí do slov a tajuplnosti mystiky, jenž chce setříti hranice mezi Bohem a člověkem. Podstata křesťanství je střízlivější, ale právě proto také jistější.

Z tohoto ústředního bodu vysvitne krása křesťanství i jeho závaznost, i jeho životnost. Kniha vyrostla z dlouhé praxe exerciční, konferenční, debatní, kterou jsem

byl poučen o zmíněném nedostatku našeho náboženského vzdělání a pak života u valné části věřících. Přeji této knize hromadné rozšíření a hodně čtenářů, kteří by čtené domýšleli a podle toho zařídili svůj celý život.

P. Silv. M. Braitto.

Ostrými tahy kreslí svatý Augustin celou podstatu křesťanství: Ježíš Kristus, Syn Boží stal se synem lidským, aby se syn lidský mohl státi Synem Božím. Proto přišel Ježíš na zem, aby v lidském těle zaplatil za lidské dítě a tím mu vrátil opět ztracené synovství Boží. Tak je tajemství Vtělení základním tajemstvím křesťanského učení, protože základem vykoupení. Člověk měl zaplatiti, protože člověk zhřešil, ale člověk sám nebyl schopen a s to, protože urazil *Boha*. Tak vzala na sebe druhá božská osoba lidskou přirozenost a v ní zaplatila silou nekonečné a nesmírné moci své božské osoby za naše provinění. V lázni Krve Ježíšovy stali jsme se opět Božími dětmi.

Proto se zamysleme nad božstvím Ježíše Krista, kterým se nám stal původcem našeho božského života. On volal »Já a Otec jedno jsme! Kdo vidí mne, vidí i Otce. Nikdo nezná Otce, leč Syn a naopak. Co Otec koná, i já konám vždycky.« Již jako dvanáctiletý hoch ukazuje své Matce, že se neztratil, že jen zůstal doma a že jeho domov je v domě nebeského Otce. Je též podstaty s Otcem; protože kdo plní jeho vůli, On a Otec přijdou k němu a příbytek si u něho učiní. Ukazuje svou moc nad přírodou i nad dušemi, když křísí mrtvé, uzdravuje nemocné, rozmnožuje chleby, utiňuje bouři na moři a při tom se stejnou snadností a svrchovaností odpouští hříchy. Dává dokonce i své tělo za pokrm, což jen Bůh může učiniti, neboť jen Bůh může učiniti takový div rozmnožené přítomnosti podstaty lidského těla.

A tento vtělený Bůh, tento jednorozený Syn Boží proto přišel, abychom život měli a abychom jej v hojnosti

měli. Proto odpouští hříchy a dává moc odpouštět hříchy, proto ustanovuje křest, kterým se lidé rodí k novému životu, k životu Božího dítěte. Proto dává za pokrm své tělo jako pokrm nového, nebeského života. Kdo používá toho těla a věří v Ježíše, nezemře na věky. Proto volá k sobě všechny žízňivé, všechny unavené a obtížené, všechny hledající, všechny bloudící, protože je brána, cesta, pravda a život, protože je dobrý pastýř a chléb nového života, jenž znamená účast dětí na životě Otcově. To je vlastní přínos, největší poklad, který Spasitel lidem přinesl, že jsou děti Boží. Tak to vystihuje svatý Pavel, jenž praví, že v Duchu svatém voláme k Bohu »Abba« — »Otče«, protože dítkami Božími máme nejenom slouti, nýbrž také býti.

To je největší důstojnost, kterou nám Ježíš přinesl: Jsme děti Boží. Proto zemřel Kristus na kříži, aby zadostučinil Boží spravedlnosti, aby odčinil urážku Boha a tím také aby odstranil starou kletbu, pro kterou jsme byli cizinci v domě svého nebeského Otce. Lidé nikdy nezapomněli dokonale na to, že jsou vyhnanci z otcovského domu. Staré zkazky a legendy o zlatém věku, o někdejší štastném stavu celého lidstva, vyjadřují starou touhu po tomto rajském stavu, kdy člověk byl doma, kdy byl důvěrně doma u svého nebeského Otce. Když zemřel Ježíš v lidském těle, jest to znamením, že Bůh měl právě s tímto člověkem své plány, velké svaté plány, když neváhal obětovati svého vlastního Syna, neboť tak Bůh miloval svět, že ani svého syna jednorozeného neušetřil, nýbrž vydal jej za nás všechny. Tedy, pro nás a pro naše hříchy a pro naše spasení sestoupil Ježíš s nebe. A toto je spasení, toto je život věčný, abychom poznali svého Otce a toho, kterého On poslal, Ježíše Krista. Toto je život věčný: důvěrný poměr člověka

k Bohu, jehož dokonale poznává a miluje, jenž mu není cizí.

On je naší pravdou, cestou i životem. On, Syn Boží, Jeho život, život syna Božího je naším životem. K tomu jsme byli povoláni, k tomu on přišel, abychom život měli a abychom jej v hojnosti měli, abychom měli plný život, to jest onen život, který první prarodičové ztratili, totiž život dětí Božích. Ježíš nám tento život vrátil, poučil nás o něm, poučil nás o jeho předmětě, totiž o Otci a Synu a Duchu svatém a pak nám tento život vlil a ukázal, jak jej máme vésti, protože se stal také naší cestou.

Proto nás též vyzývá k následování. Nejenom proto, abychom jednali mravně, nýbrž abychom jednali božsky; proto nás vyzývá k následování sebe. Proto velí všechno odhoditi, všechno, co by nám mohlo překážeti na cestě k Otci, k podobnosti s Otcem, proto velí, abychom se všeho raději zřekli, co by nás mohlo na této cestě zdržovati. Tento nový život je následování Krista, syna Božího, v tom jeho důvěrném přivnutí se k Otci, jemuž syn z lásky všechno dá, a pak v napodobování dokonalosti nebeského Otce. Proto opětovně vyzývá k důvěře a k lásce k nebeskému Otci. Učí nás dívati se na Boha jako na Otce, ale ne pouze že se o nás časně stará, nýbrž že my se máme k němu chovati jako se chovají synové k otci. On sám z lásky k Otci všechno podstupuje a obětuje, nehledá slávu svou, nýbrž jeho, neboť nepřišel plniti svou vůli, nýbrž vůli nebeského Otce.

Proto přišla veškerá bída na lidi, že chtěli jíti za svou vůlí, že chtěli sami rozuměti svému štěstí. Odvrhli pokyny a vůli nebeského Otce a rozběhli se sami za svým štěstím, jak to vyjádřil ostře prorok: »Mne, studnici živé vody, opustili a vykopali si cisterny rozpukané, které nemohou udržeti vody.«

Nový život je život Božího dítěte, které uznává Boha za svého pečlivého a dobrého Otce i v příkázáních a řízení celého života, kterému se tedy člověk z lásky podrobuje.

Ježíš vedl těžký boj o to, aby lidé přijali toto bohatství lásky Otcovy, jenž nechce býti jenom Stvořitelem, nýbrž Otcem, jenž nechce jen vnější plnění zákona, nýbrž chce lásku, chce celého člověka, chce celou bytost člověkovu. To je jeho pravda, kterou přináší. Lidé nepochopili velikosti lásky, obsažené v tomto poselství, nepochopili své vlastní velikosti. Ne pouze zákonodárce, ne pouze Pán, nýbrž Otec, který se ovšem nemůže spokojiti jen s několika úkony, ne pouze s vnějším naplněním zákona, nýbrž který chce vnitřní podrobení se Otcí, podrobení se celého člověka. Proto také odhaluje nesmírná tajemství vnitřního života Božího, proto ukazuje nesmírnou milostivost a lásku a milostnost Boha a jeho darů, aby si lidé uvědomili, že toto vše nemohou získati jen nějakým vnějším zákonickým naplněním zákona, nýbrž synovsky důvěrným a důvěryplným přivinutím se k Bohu jako k Otcí, jemuž stojí za to všechno dát, vše obětovat, ničeho jiného nehledat, ale jehož také nelze jinak hledat a najít než v takové naprosté oddané lásce. Pokud to lidé nepochopí, nepochopí základu podstaty křesťanství. Ale nepochopí také svou největší důstojnost a vznešenost.

Ježíš Kristus je těsně spojen s námi, s celým naším posláním a povoláním, s celým smyslem našeho života. Nedá se již dnes odloučiti od lidstva, protože je jeho největším dobrodincem, protože mu přinesl největší poklad, totiž nejvyšší obohacení, synovství Boží. A tak jako je Ježíš věčně spojen s lidskou přirozeností s člověčenstvím naším, tak také věčně stojí před námi ovoce jeho spo-

jení božství s člověčenstvím, věčně stojí před námi možnost státi se dítkami Božími, které z Boha se narodily.

Proto je a zůstane Ježíš Kristus středem celého křesťanství a také středem celého lidstva a všech jeho dějin. Tak nás nikdo neobohatil, tolik nám nikdo nedal, tak nás nikdo vysoko nezvedá jako On.

Tak je třeba opět postaviti Ježíše Krista do středu celého svého duchovního života. Neboť není v žádném jiném jméně spása, není v žádném jiném jméně tolik velikosti, dobroty a lásky jako v Ježíši Kristu! Proto je třeba opět celý náboženský křesťanský život soustřediti na Ježíše Krista. Zjednodušiti křesťanský život tím, že se nám Ježíš opět stane skutečně a účinně cestou, pravdou a životem, že z něho budeme vycházet ve svém náboženském životě, že uchopíme jeho poselství o svém nebeském Otci a o našem synovství k tomuto nebeskému otci a když jeho milostí a po jeho příkladu zařídíme svůj život z této velké a sladké pravdy, že Bůh je naším Otcem a že celý smysl našeho života jest návrat dítěte k Otci, do jeho otcovského domu.

Je třeba soustřediti svůj duchovní život nejprve na poznání Ježíše Krista a jeho poselství. Zjednodušiti duchovní život. Od množství cest a cestiček, od přemíry úcty svatých co vedlejších prostředníků, opět se vrátiti k jedinému Prostředníku, o kterém praví svatý Pavel, že máme jednoho prostředníka a přímluvce v nebesích, totiž Ježíše Krista. Na místo mnohých a roztodivných pobožností je třeba soustřediti se k poznání pravdy a cesty Ježíšovy, na lásku k němu, na lásku živou, která je vděčná za dílo vykoupení a za dílo povolání k synovství Božímu.

Zamýšlejme se nad poselstvím Ježíšovým, zamýšlejme se nad ním s celou vážností a opravdovostí, srovnajme

s ním všechno, co jsme dosud našli o smyslu svého života, čím bychom chtěli ukojiti hlad po nesmírném a velkém, s tím, co nám dává Spasitel, a pak podle toho, co najdeme u Ježíše, podle toho zařídíme celý svůj život: »Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života!« To jsou slova nového života, života dětí Božích, života nadpřirozeného. Proto pojďme do této školy jednorozeného Syna Božího. Ukáže nám, co je Bůh, a co jsme my, co je náš život jako cesta k němu a čím vším je nám Ježíš na této cestě. Volá nás naléhavě: »Pojďte za mnou. Já jsem cesta, pravda a život, já jsem pastýř, já jsem brána, já jsem světlo, já jsem chléb života, já dávám živou vodu...« Tak mnohými obrazy vyjádřil Kristus bohatství, které nám přinesl. Pojďme za ním, žijme jako On, co synové Boží, jimž je Otec největší láskou, cílem, vším.

Když jsme se učili v katechismu, že křest je první a ze všeho nejpotřebnější svátost, měli jsme si uvědomiti nesmírnou, ba ústřední důležitost této svátosti pro celý duchovní život. Když se chceme obnoviti v duchovním životě, je dobré, abychom se také obnovili v duchu a v příslibech a závazcích této prvé svátosti. Křtitelnice, křtitelnice našeho rodného místa, měla by býti pro nás místem nejposvátnějším. V 17. století ve Francii uvědomili si učitelé duchovního a mystického života tuto základní důležitost křtu a radili věřícím, aby si čas od času, při nejmenším aspoň v den svého křtu (víte vůbec, kdy jste byli pokřtěni?) vykonali pout ke své křtitelnici a tam před křtitelnicí a před svatostánkem si uvědomili povinnosti, které jsme vzali na sebe, a důstojnost, která nám tehdy byla udělena.

Naše kmotřička přinesla nás do chrámu jako dítky lidské a za několik chvil vraceli nás rozradostněné matce jako dítě Boží. Již ne pohánka, nýbrž křesťana. Boží dítě se vrací domů. Kněz jako dcera Faraonova říká matce: »Vezmi jej a vychovej mi jej, jako dítě Boží.« Z toho plynou nejrůznější povinnosti. Nejprve chci křesťanským matkám a vychovatelkám připomenouti jejich svatou povinnost, aby se na dítě dívaly nesmírně vážně. Jak na dítě, tak na úkol vychovati z tohoto dítěte to nejvznešenější, k čemu je povoláno a k čemu jsou také povoláni křesťanští rodičové, totiž dítě Boží.

Starý křest se dál ponořením na znamení, že člověk umírá starému životu, že umírá starý člověk hněvu, starý syn Adamův a že vstává z hrobu smrti Kristovy nový

člověk, že vychází z lůna nového Adama, Ježíše Krista, jenž je věčný v Církvi, dítě Boží.

Nejdříve jsi se odřekl na křtu svatém satana a vši pýchy jeho i veškeré jeho zloby. To je tvůj první závazek. Pro ten jsi byl pomazán svatým olejem bojovníků Božích. Byl jsi přivtělen k prvnímu bojovníku, k Ježíši Kristu, který bojoval svým tělem, svým utrpením, svou pokorou a poslušností až k smrti proti nepříteli Božímu a proti nepříteli království Božího. To není malý závazek, který jsi tehdy slavnostně na sebe vzal. Je důležité, občas si připomenouti svatou povinnost boje proti satanu a proti jeho království. Lidé si málo uvědomují, jak strašnou protibožskou a protilidskou mocí je satan. Satan je ten, který nenávidí a lže. Tak bych definoval nejstručněji satana.

Protože si lidé i křesťané neuvědomují dostatečně tuto strašnou sílu, proto jí také — třebaže nevědomky — tolikráte slouží. Kdo totiž nebojuje aktivně proti satanu, slouží mu. Neboť »Kdo není se mnou, rozptyluje.« Kdo není s Kristem, je proti Kristu, a opačně také, kdo není proti satanu cílevědomě a uvědoměle, je proti! Víš dobře, jak vládne satan a čím chce vládnouti proti Bohu. Chce postavit proti Bohu své království. Království své vzpoury, která nechce sloužiti Bohu. Všichni, kteří nebojují účinně o království Boží, kteří se chtějí vymknouti Boží službě a poslušnosti jeho lásky, ti všichni patří ke království nejenom tohoto světa, nýbrž — a to je strašné, když si to uvědomíme — ke království satanovu.

Satan se vzepřel proti Bohu, proti jeho svrchovanosti a proti jeho vůli postavil vůli svou. Sám chtěl býti Bohem. A satanu patří všichni, kteří nepotírají v sobě nezdravý kvas, zděděný po prarodičích, kvas odboje, odporu proti Bohu a proti jeho svrchované vůli. Každý

hřích nás přivádí blíže k satanu, každý hřích nás přivádí do jeho království, hlavně pak hřích vzpoury proti Bohu, hřích pýchy, nelásky a lži. Satan je ten, který lže, nenávidí a vyvyšuje se, třebaže ví, že je na dně propasti a bídy. To je hřích, dědictví satanovo, království jeho a synovství jeho. Ti, kteří jsou satanovi, nebojí se hříchu, kdo pije hřích jako vodu, je jeho, strašně jeho. A přece jsi slíbil slavnostně na křtu svatém, že nejenom nebudeš jeho, nýbrž že se budeš chránit vši pýchy jeho i zloby jeho i lži jeho. Je nejbídnější lží, že člověk je sám sobě pánem a cílem a štěstím. Touto lží opíjí satan lidi, jako jí kdysi chtěl opít sám sebe. Chtěl i Boha zastínit skvělou jasností, jasnožřivostí své inteligence. Nic ti nevyčítá při tom tvé svědomí? Ty a hřích? Jste si cizí nebo dobří přátelé? Nebo jste se docela shodli na modu vivendi, od zpovědi ke zpovědi, že hřích může klidně ovládati naše nitro, aniž bychom se mu rázně opřeli. Ale co jsi to tedy sliboval na křtu svatém? Jsi jen čestný bojovník, nebo snad dokonce vysloužilý bojovník proti hříchu a jeho praotci? V království Božím není dovolených, tady platí boj do posledního dechu a do posledního nepřítelé. A pokud nás tu Bůh chce na zemi míti, to proto, abychom mu vybudovali ve svém srdci království a abychom potírali na místě svého života, svých schopností, království satanovo. Tedy musíme začít vážný a statečný a uvědomělý boj proti hříchu. Hlavně proti jeho kořenům ve své duši. Znáš se dobře? Víš, kde má satan nejpevnější posice ve tvé duši a ve tvém životě? Neznáš-li, poznej, znáš-li, jednej.

Chceš-li býti Božím dítětem a chápati celý svůj život jako život Božího dítěte, jako cestu k Otci, musí býti tvůj život nejprve bojem proti satanu a proti jeho království. Ovšem nerozohňuj se proti pomyslnému králov-

ství satanovu kolem sebe, nýbrž proti jeho království v tobě. Říkám pomyslné. Ono je skutečné, ale ti, kteří se rozhorlují proti jeho království mimo sebe, obyčejně mají na mysli něco velmi nezřetelného, protože, kdyby si uvědomili skutečnost království satanova, věděli by, že je jím hřích a že ten hřích v nich je zakořeněn a jím že i v nich vládne satan.

Ale dosti již o satanovi. — Božím dítětem jsi se stal na křtu svatém. To byl tvůj druhý závazek, plynoucí z nesmírného Božího daru. Byla ti vlita posvěcující milost, stal jsi se Božím dítětem. Byla ti vlita účast na jeho svatém životě, byl jsi přivtělen k Ježíši Kristu v jeho nesmírné lásce a poslušnosti k nebeskému Otci. On, jednorozený Syn Boží, vlil ti své účastenství, účastenství na svém životě Božího Syna. Dítě ale má růsti. Rostl jsi ve všem, až jsi dorostl v dospělého člověka; jak jsi ale dorostl ve svém synovství Božím?

Dospělost naše podle svatého Pavla je dospělost v podobnosti s Ježíšem Kristem, a Ježíš již dostatečně tolikráte prohlásil, v čem jej máme následovat, v čem jej máme napodobovat nebo, jak to vyjádřil později svatý Pavel, v čem jej máme oblékat. V pokoře, sebezáporu a v lásce.

Řeknu to takto: K ničemu jinému nebyl nám dán tento život, než abychom rostli v něm skrze všechno, co nám sešle nebo dopustí nebo dá v tomto životě, abychom tím vším rostli ve svém svatém Božím synovství. Pro nic jiného nic nám Bůh nedal. Poslušnost a povinnou podrobenost k Otci proměnil Otec v pozvání k synovské lásce, která ví, jak velkou lásku má v Otci, jak velké celoživotní lásky je hoden tento Bůh. A tak, jako není celá křesťanská mravnost jenom v potírání zlého, nýbrž naopak potírání zlého má býti jen přípravou ke konání

dobrého, abychom byli hodně čisti a svobodni ke konání nesmírného dobra, podobně neznamená náš křesťanský závazek jen bojovat proti satanovi, nýbrž také růsti ve své synovské oddanosti k Otci. A není věru lepšího prostředku bojovati proti satanovi a proti jeho pýše a zlobě a lži, nežli právě pozitivně proměňovati svůj život ve službu lásky synovské k nebeskému Otci.

Mládí zavazuje všechny síly a schopnosti ke vzrůstu, ke snaze o vzrůst. Víš dobře, jaké síly ti Bůh dal k tomu, abys mohl růsti ve svém synovství Božím. Znáš své slabosti i své dobré vlastnosti, protože pokora nevylučuje jejich poznání. Pokora jen žádá uznání, že je máme od Boha a pro Boha, ne pro svou slávu, abychom se opíjeli vědomím své dokonalosti.

Zamysli se nad svým životem. Byl to opravdu život pokřtěného člověka, byl to život v síle a ve výzvě svatého křtu? Anebo jsi rostl ve všem, jenom ne ve svém Božím synovství? Jak jsi daleko ve své oddanosti synovské, která má Bohu všechno uvěřit a všechno dát? Jsi jeho dítě anebo jen otrok, který nerad dává, co musí dát, protože se bojí jen svištěcích pekelných důtek? Miluješ Boha anebo se ho jen bojíš? Víš, měl by ses jen jednoho báti, totiž bát se, že by ses mohl Boha jen báti.

Máš vykročit v síle svého povolání na křtu svatém k onomu životu, který ti Bůh otevřel a rozsvítil. Vždyť jsi byl přivtělen ke Kristu, k Bohočlověku, k synu Božímu a lidskému, nejdokonalejšímu. Byl jsi přivtělen k největšímu bojovníku proti satanovi a bojovníku o slávu Boží, neboť jenom ji přišel Ježíš hledat! Jsi bojovník pomazaný olejem bojovníka Božího. Jaký byl tvůj boj dosavad? Proti čemu jsi bojoval? Nebojoval jsi jen proti tomu, aby nebylo od tebe něco požadováno, nebojoval jsi jen za to, aby ses vyhnul všemu nepříjemnému, obtíž-

nému a hořkému? Nebojoval jsi jenom proti kříži Páně? Víš, co to znamená? Že bys byl zrádcem své vojenské křesťanské přísahy, kdybys bojoval proti tomu, do jehož služeb jsi se křtem a křestním slibem postavil. Z r á d c e se jmenuje takový člověk. Zradit prapor Kristův, znamená bojovat proti kříži Páně ve svém životě a nebojovat proti tomu, jenž byl křížem poražen, totiž proti neposlušnosti Božího dítěte.

Projdi svůj dosavadní životní boj, podívej se dobře, na jakém místě stojíš v bitevním poli království Božího, na čí straně stojíš. Ani opodál nesmíš býti, protože v boji o království Boží není neutrálů. Kdo není se mnou, proti mně jest. Bude od tebe žádáno přísné vyúčtování za hřivnu života Božího dítěte, kterého se ti dostalo na křtu svatém. Zaplať, cos dlužen, vyrovnej honem, zavčas všechny nedoplatky a vrať se do šiku Kristových bojovníků o slávu Otcovu, jako oddané dítě proti království satana, jehož jsi se slavnostně zřekl.

Jedním z křestních obřadů jest podávání křestní roušky: »Přijmi roucho nevinnosti a dones je před soudnou stolicí Boží!« To znamená milost, totiž nový, čistý život a před tím novou, obrozenou, nadpřirozeně povznešenou lidskou přirozenost. To je právě posvěcující milost. Vlastnost, která povznáší náš ubohý lidský život k Bohu, k účasti na jeho svaté přirozenosti. Jest to takové obmytí člověka, takové povznesení, že člověk již není ubohým bídým tvorem, propadlým hříchu a jeho následkům a zakovaným do své ubohé porušené lidské přirozenosti, nýbrž posvěcující milostí Bůh si očistil člověka a svou láskou jej zahrnul. To znamená kořen slova jak latinského gratia, tak milost. První co milost znamená, je skutečnost, že jsme opět Božími miláčky, že jsme zase jeho dětmi. To je onen život, o kterém mluvil Ježíš, že přišel, abychom život měli a abychom jej měli v hojnosti. To je onen nový život nového tvora, o kterém mluví sv. Pavel, že jsme noví stvořením. Liturgie pak praví velmi výrazně: »Bože, jenž jsi lidskou přirozenost podivuhodně stvořil a ještě podivuhodněji přetvořil.« Ano, toto je posvěcující milost, přetvoření, znovustvoření člověka. Z tvora, propadlého hněvu, stali jsme se opět syny milosti, syny otcovské lásky, takové lásky, že nám Bůh chce býti otcem ve vlastním slova smyslu, otcem, který se dělí o celý svůj život se svým dítětem, nejenom o něco ze svých vlastností nebo věcí. Bůh se dělí svou milostí s námi o svou přirozenost. Tak nás vynáší nad zem, nad nás samé. Synovství Boží — říkáme této posvěcující milosti, milosti, která nás činí milovanými syny Božími, podobně jako je milovaným synem Božím Ježíš sám.

Posvěcující milost není jen něčím vnějším, nějakým přehozeným šatem přes naši bídu. Je to docela nové stvoření, opravdové přetvoření člověka. Je to skutečná účast ubohého člověka na tom nejvznešenějším, na tom, čím Bůh sám v sobě jest, na božské přirozenosti samé. Že nás totiž Bůh podobně miluje jako miluje sebe, miluje nás jako něco, co patří k němu, co mu není cizí, jako něco drahého. To se nedá ani lépe vyjádřit, nežli že jsme se milostí posvěcující stali Božími syny, účastnými jeho svaté přirozenosti.

Na základě této blízkosti stal jsi se jaksi sourodý s Bohem. Přestal ti býti jen pánem, mocným Tvůrcem. Vyplnila se tu stará touha, kterou Bůh sám vložil do člověka a kterou sám chtěl svým časem nejen vyplnit, nýbrž také předstihnouti po těsném spojení s Bohem, po nesmírné podobnosti a blízkosti s Bohem, kterou vyjádřil satan svůdně slovy: »Budete jako bohové«.

Když jsi účasten jeho života, znamená to, žeš tedy jeho synem, že patříš do Boží rodiny. To je nesmírně závazné pro tebe i pro tvé chování vůči tvým bližním, protože i oni jsou všichni, aspoň vzdáleně, povoláni k tomu, aby se stali a žili jako děti Boží.

Proto říká svatý Pavel: »Nostra autem conversatio in coelis est. Naše pak obcování jest v nebesích«. Podobně jako i pro nás jednou řekl Ježíš v mládí: »Což nevíte, že já v tom, co je Otce mého, musím býti vždycky?« Jsme účastni na Boží přirozenosti. To je naše nejvyšší důstojnost a proto si na toto vzpomínejme co nejčastěji přes den. On a já, my dva jsme si nesmírně blízcí, něco z něho samého jest ve mně. Ale tato vznešenost jest zároveň velkou úlohou. Přece musíš žíti důstojně z tohoto daru, musíš žíti úměrně této nové své přirozenosti. Nesmíš zůstat jen ve své přirozenosti, nýbrž tvou vlastí,

tvým vlastním domovem musí se státi nadpřirozeno. Jak se má zladiti přirozeno s nadpřirozeným? Nadpřirozeno je vštípeno na tvou přirozenost, ale ne tak, že by se budovalo jakési nové patro nad tvojí přirozeností, tak že by přirozenost zůstala nezměněna. V tom smyslu nesmíme rozuměti větě, která se již stala skoro frází, že *gratia non destruit naturam sed supponit eam et perficit eam*, že milost neničí, ale zdokonaluje přirozenost. Milost žádá si přirozenosti jakožto subjektu, podnětu, na němž jest postavena, ale milost neponechává přirozenost jí samou. Ono »*perficit* (zdokonaluje)« znamená ne jen nějaké kvalitní zlepšení, nýbrž milost bere lidskou přirozenost, ale jakožto porušenou přirozenost; proměňuje ji na přirozenost teď očištěnou, teď pozvednutou, Bohem milovanou a proto bohumilou, když před tím vykonala velké dílo obrození, znovuzrození, přetvoření a proměnění. To je ono »*perficit naturam* — zdokonaluje lidskou přirozenost«. Zdokonaluje ji bytnostně, že totiž z přirozenosti porušené, Bohem nenáviděné, Bohu cizí činí přirozenost spřízněnou se samou přirozeností Boží. V tom je rozdíl mezi naším chápáním milosti a mezi protestantským chápáním milosti. Pro protestanty je člověk dále zkažený, nenapravitelně zkažený. Bůh jen nechce viděti pro zásluhy Kristovy naši zkaženost a vidí raději Ježíšovu milostnost. My jsme dále neschopni čehokoliv dobrého, my jsme dále cizí a hluší a slepí.

Pro katolíka je člověk skrze milost skutečným a ne pouze fiktivním synem Božím. Proto se může duchovní život katolíka rozletěti až k nejvyšším vrcholům mystiky. Dítě se totiž smí přibližovati důvěryplně a důvěrně ke svému Otci, k tomu, jenž mu není cizí a jemuž není cizí on.

Milostí byl nám dále vlit nový život, totiž účast na

vnitřním životě samého Boha. Můžeme jej totiž podobně poznávati a milovati, jako on poznává a miluje sám sebe. Z přirozenosti totiž tryská život. Jaká přirozenost, takový život. Účast na Boží přirozenosti přináší účast na životě Božím. Nejsi tu na zemi jen proto, abys jedl, pil, trochu drobných radostí urval, něco nebo třeba mnoho pravdy o sobě a o tvorech poznal, ale jsi povolán tím novým životem, aby tvým vlastním předmětem byl Bůh. Aby vlastním předmětem, nejvznešenějším a nejdůstojnějším předmětem tvého života nebyla ani částečná a jakási pravda a krása a dobro, nýbrž jen On sám, dobro nedělitelné, krása nestvořená. To má býti tvým vlastním životem. Celý tvůj přirozený život je prostředkem k tomu, aby se mohl v tobě skrze ono přirozené jako nástroji, cestou a stupni rozvinouti vlastní život, samého Boha. Proto se život víry nesmí zastaviti jen u formulek, jen u trpného přijetí některých pravd, nýbrž je třeba sestupovati do jejich hlubin, tvůj celý život se má proměnit v pronikání těchto pravd, v objímání jich jak jen možno nejdokonaleji. Proto právě na základě obecnosti milosti a nesmírnosti milosti jsou všichni povoláni, aby všichni žili co nejplněji všemi svými schopnostmi a hlavně podstatou své duše, aby žili z této své účasti na Boží přirozenosti a na jeho životě. Bohatý a plný Boží život, jehož obsahem není jen něco omezeného a stvořeného, nýbrž on sám, bytí samo, dobro samo a pravda sama. A teď i to má býti tvým podílem, nemáš již okoušeti jen dobra stvořeného, nemáš poznávati již jen pravdy omezené. Tvůj rozum má pronikati stále a stále, může také pronikati do oné věčné a nesmírné pravdy jako do propasti nevyčerpatelné, máš okoušeti dobra, jehož se nikdy nedobereš a které proto také nikdy neunaví, protože nikdy nepronikne v hlubiny Boha tak, že bychom ne-

mohli ještě dále a ještě hlouběji. A tak znovu připomínám, že pravý křesťanský život se nemůže nikdy zastaviti a spokojiti s tím, k čemu se již dostal, co již z Boha má. Proto milost sama, sama její povaha účasti na nekonečné přirozenosti a nekonečném Božím životě volá všechny až k vrcholům duchovního života, které si můžete nazvati jak chcete, třeba, a to nejsprávněji, vrcholky mystické.

Není to nemožné, není to opovážlivé. Protože nemáš jít sám. To je právě dílo posvěcující milosti. Když jsi jednou miláčkem Božím, sděluje milující svému miláčku všechno a sděluje mu hlavně sebe. Bůh sám se tobě otvírá, Bůh sám ti chce dávat, stále dávat, stále více dávat, v té míře, v jaké ty uposlechněš jeho výzev. Bůh je totiž milostí posvěcující ve tvé duši doma. Je v tobě jako ve svém příbytku a jako ve svém svatostánku. Je v tobě jako u svého miláčka a je v tobě tak, jak se milý milému dává. Celý, se vším, aby si s ním milovaný činil, co chce. Především, aby ho požíval, aby si ho celého vzal. Tak nám Bůh poskytuje milost, abychom si ho vzali celého, abychom si ho vzali tak, jak jen můžeme. Tak totiž, když se jedná o milost, jak on nás touto svou milostí, touto svou přítomnou a působivou milostí sám sobě otvírá. Abys milostí uchopil Boha jako vlastní předmět svého rozumu, osvětleného vírou a láskou, posílen milostí a všemi ostatními ctnostmi a dary Ducha svatého. Proto ti dává dary Ducha svého, abys se nechal nésti a vésti Bohem, v tomto prožívání Boha jakožto předmětu nejvznešenějšího, tak jak on sebe prožívá, jak on sebe chápe a miluje. Celý život nejsvětější Trojice se v tobě milostí odehrává, proto se má tvůj život naplniti odleskem tohoto vnitřního Božího života. Máš v sobě prožívat věčně plození Syna Otcem a vycházení Ducha svatého. Bůh

celý tě má tak zaujmouti, tak naplniti, tak obsáhnouti, abys byl plný Boha, hlavně Boha a především Boha. Ve všech svých schopnostech, protože v celé tvé přirozenosti cele bydlí.

Až sem tě volá Bůh, až sem sahají vrcholky duchovního křesťanského života. Záleží teď na tom, zda bude pro tebe slovo milost jen tajemným nepochopitelným slovem anebo skutečností, do které postavíš také ty osobně celý svůj život. Uchop svou milost, poznej, křesťane, svou důstojnost a žij z ní, jak jen plně dovedeš. Nech se v tom Bohem nésti a rozvine se v tobě bohatství Boží.

Tak, jak nás Bůh stvořil, totiž ke svému obrazu a ke svému podobenství, ukazuje, že Bůh chce, abychom k němu měli živý, důvěrný a blízký poměr jako má obraz ke svému vzoru, jako má tvor vyjadřující všechny dokonalosti, totiž základní dokonalosti svého Tvůrce. Stvořil nás ke svému obrazu, k obrazu sebe, jenž je čirý duch. Třebaže nás stvořil s lidským tělem, učinil nás účastny také svého ducha. Dal nám rozum a vůli a náš rozum vyslal k poznání veškeré pravdy. On poznává dokonale veškerou pravdu. Poznává totiž sama sebe, jenž je pravda sama. Miluje sebe, protože poznává sebe, poznává sebe jako nejdokonalejší dobro, jako dobro samo. Nás pak stvořil s hladem a žízní po věčné pravdě a po věčném štěstí. Stvořil nás tak, abychom celým svým životem hledali tuto věčnou pravdu a toto věčné štěstí, protože i v tom nás učinil podobné sobě, i v tom jsme jeho dětmi, jeho syny, že jsme svobodni, že nejdeme jako němá tvář, puzeni tím, co slouží k udržení naší přirozenosti. Máme hledati, nalézati a pak objímati a prožívati dobro jako své štěstí. Dal nám rozum, bychom mohli svobodně hledati svůj cíl a aby naše zamilování si jeho bylo podobně dobrovolné, jako je dobrovolné u něho. A zároveň je v nás něco z oné svaté nutnosti. Bůh totiž nemůže nemilovati sebe a podobně my nemůžeme aspoň nechtíti svého štěstí. V tom všem jsme krásnými obrazy a otisky jeho vlastního ducha, jeho vlastního života. Tím ukázal, že chce, abychom měli k němu hodně vroucí a blízký, hodně příbuzenský poměr spřízněného tvora, jenž žije podobně, jako žije On. A to je právě myšlenka otcovství, že otec vtiskuje svou bytost, své hlavní zá-

kladní skutečnosti svému dítěti. Tím již jako by naznačil, k čemu nás volá. Ne, že bychom z toho mohli vyzovovati nějaký závazek s Božího hlediska anebo nějaký nárok s hlediska svého, nýbrž že to otevření k veškeré pravdě a k veškerému dobru ukazuje na náš božský původ a tedy také na nějaké božské určení, že nemáme aspoň jítí slepě kolem něho, nýbrž že náš úkol je v přiblížení se naší svobodné bytosti k němu.

Další náznak, že nám Bůh chce býti otcem, jest jeho péče o celé naše usídlení na zemi a v životě. Tak chápeme slova Kristova o pečující lásce otcově, jenž se stará o lilie polní, o ptáče na střeše. Kristus nikdy o tom nemluví jinak než ve spojitosti s vlastním pozváním Boha Otce, s vlastní tedy také starostí člověka o vlastní cíl a vlastní poslání člověka na zemi. Spasitel ukazuje, jak se nebeský otec o nás stará i ve hmotných záležitostech jako o své děti. Tak se o nás stará, abychom se nemusili ztráceti jenom ve hmotných starostech, jen v boji o udržení hmotného života. Ježíš zvedá naše oči výše od těch starostí. Říká, že o tyto věci nemáme tak pečovati, jako by to byl jediný smysl a starost našeho života, nýbrž že máme hledati království Božího. Tedy, i toto otcovství, i tato otcovská starost Boží znamená více nežli jen a jen pravdu, že Bůh se stará o lidi, že se stará o jejich hmotné zabezpečení. Kristus sám říká: Když se stará Otec nebeský tak o ptáče, čím více o nás, protože oč větší cenu máme my nežli to ptáče. Pak vidíme, že toto znamená otcovská péče Boží ve hmotném ohledu. Stará se, protože nám dal více, protože nás povolal ke svému království, k životu společenství Boha s člověkem a člověka s Bohem.

To ukazují i jeho přikázání. Desatero. První zjevení. Proč Bůh nenechal hledati nás samy? Protože nás nechtěl

nechat samotné blouditi? Když první člověk dovedl zablouditi při tolika darech, co teprve my, porušení prvním odbojem prvního člověka? Proto nás nenechává Bůh samotné hledati. Vrývá do lidské přirozenosti onen zákon mravní, dává mu svědomí, které diktuje člověku, jak má jednati. A pak, když člověk i tento tak vrytý a proto přirozený hlas, volající člověka k mravnosti, ohlušil svým prvním hříchem, ještě jednou slavnostně připomíná a opakuje svou vůli. Dává svá přikázání. Od prvních dob bojuje člověk se svým Bohem o jeho přikázání. Bojoval již v ráji o jeho základní přikázání lásky a důvěry, která dovede uznati Boha tak dobrého za svého pána. Od té chvíle se stále opakuje neklid v lidské duši vůči přikázáním. Onoho ducha svaté svobody, jejž Bůh dal člověku, aby se svobodně a z lásky rozhodl pro Boha, člověk použil k tomu, aby pro svou touhu po nekonečném snažil se sám pro sebe urvati tuto nekonečnost, sám sebe pokládati za nejvyššího, za Boha. Bůh znal člověka, znal věci, které stvořil tak jako člověka a proto, aby člověk nebloudil, aby se nedal zlákatí svou svobodou a touhou po nekonečném štěstí ze sebe, dal nám svá přikázání. Znamenají omezování, znamenají trýznění, poručníkování člověka? Mnozí lidé se tak dívají na přikázání jako na omezování své svobody. Zapomínají, že svoboda neznamená nevázanost, že neznamená míti moc ke konání zla, protože to by svoboda znamenala možnost ztratiti se. Ale svoboda dítěte Božího, jak ukazují přikázání, znamená opět jen svobodu moci konati dobro, moci velmi svobodně, velmi intensivně konati dobro. To opět připomíná, že Bůh nás nechtěl nechat jen nahodile hledati a nalézti štěstí, že všechno určil k nalezení štěstí největšího, že měl s člověkem své velké a krásné plány a proto mu dal přikázání. Přikázání jsou

otcovské pokyny, otcovské vyznačkování cesty pro poutníka bloudícího daleko od otcovského domu, aby konečně jednou přišel opravdu domů a aby na té cestě nezabloudil. I tím ukazuje, že nás chce mít více než obyčejnými tvory, když nám svou moudrostí dává tento zákon, abychom šli k němu. Všechny skutečnosti, všechny hodnoty, všechny okolnosti v našem životě, které nás mohou potkat, se kterými se můžeme střetnouti, ve kterých se musíme rozhodovati, jak jich užijeme, on tak přesně napřed určil a stanovil, abychom jich mohli užít dobře a nemusili se vůbec zmýlit. Kdyby nás nechtěl mít pro sebe, kdyby nechtěl, abychom spolupracovali vědomě jako jeho svobodné děti na jeho plánech, nedával by nám do našeho hledajícího a usuzujícího rozumu svá přikázání, nýbrž dal by je do tíhnutí naší přirozenosti, do našich sklonů a pudů. Jen Otec mluví o svých věcech s dětmi skoro jako rovný s rovným.

S poddaným mluví představený co nejméně. Ti jsou vedeni. Ti mají jen pravidla. Přikázání Boží jsou ale pravidla zároveň s dary a jasně ukazují cestu a prostředky k dosažení krásného cíle v otcově náručí.

Proto žádá Spasitel od svých, kteří chtějí býti Božími dětmi, aby nejprve plnili vůli nebeského Otce. Tu přišel sám plnit a hledat. Jeho slávu přišel obnovit na zemi. Kdo plní jeho vůli, je jeho matkou, je jeho miláčkem, v takovém člověku přebývá jako ve svém příbytku. To je tedy smysl všech přikázání. Tak žij a jednej, chceš-li jít k Bohu, nechceš-li utonouti ve stvořených věcech. Proto nás Ježíš učí modlit se k Otci: »Buď vůle tvá!« a končí svůj život vítězným voláním: »Je dokonáno!« Je dokonána, naplněna vůle Boží. A vedle toho je naším otcem vším, co sesílá a dopouští. Těm, kdo Boha milují, všechny věci napomáhají k dobrému, protože Bůh sám,

který nás miluje a zná všechny věci, ví, co každému slouží k dobrému a k nejlepšímu. Proto křesťan důvěřuje, klidně všechno přijímá z rukou Božích. Ale největší důkaz, že nás chce Bůh míti svými dětmi ve vlastním slova smyslu, je to, že nám poslal svého jednorozeného Syna. To, že se vtělil, že přijal naše člověčenství, dokazuje nám, že chtěl tomuto našemu člověčenství dáti své synovství. Proč by jinak spojoval vlastního svého Syna s námi? Proč by tento jeho Syn za nás v hrozných mukách umíral? To, jak se Ježíš, jednorozený Syn Boží, spojil těsně, důvěrně a nerozlučně s námi, s naším člověčenstvím ukazuje, že tak, jako se jeho Syn spojil s námi, tak se také chce spojit s námi On, Otec. Syn se proto stal člověkem, aby se člověk mohl státi Božím synem. K tomu také všechno směřovalo: naše stvoření, přikázání Boží, vedení lidu izraelského, vedení křesťanů slzavým údolím. Zakotvení celého lidstva v synovství, v božském synovství Ježíšově ukazuje jasně, že máme býti více než tvory, že máme býti domácími Páně, dětmi jeho.

Když nám Bůh dal Syna svého a synovství jeho, co by nedal, co by nám odepřel? Jak by mohl lhostejně rozhoditi náš život, jak by nebylo v této lásce a v tomto plánu naprosto jisté, že všechno směřuje a může v lásce Boží směřovati jediné k tomu, abychom mohli žíti a rozvinouti se jako Boží děti, že nám chce býti láskyplným a pečlivým otcem? Všechno je připraveno k tomu, abychom mohli uchopiti toto synovství Boží, abychom mohli uvěřiti této nesmírné pravdě a aby nás všechno mohlo na cestě této pravdy vésti.

V něm máme přístup k Otci, v něm jsme byli uvedeni k Otci, jím jsme byli poučeni o Otci, v něm se stále vracíme k Otci, v něm máme sílu, abychom mohli žíti po-

dobně, a jako byl jeho život jedinou cestou k Otci, aby se takto uskutečnil i náš život, jako jediná cesta k Otci. Když se nebeský Otec s námi o svého Syna takřka rozdělil a když se Syn rozdělil opět s námi o svého Otce, nemůže býti pochybnosti, že náš život má teď znamenati něco docela jiného nežli jen život k zemi odsouzeného tvora, člověka tohoto života a tohoto světa. K Otci má směřovati můj život, má se státi cestou k nejužšímu spojení s Otcem, k nejtěsnějšímu přivínutí celého svého života k Otci. Otec a můj poměr k němu má býti jediným smyslem života, který on mi dal a obnovil ve svém jednorozeném Synu, Ježíši Kristu.

DUCH OTCE A SYNA, DUCH NAŠEHO SYNOVSTVÍ

Někdy vypadá duchovní život různých křesťanů jako život, který se line z Otce, darován vykoupením Synovým. Ale titíž křesťané se rozpačitě stavějí k Duchu svatému. Proto také ono objevování »Neznámého Boha«. Mnozí se domnívají, že na to stačí nějaká zvláštní pobožnost, nějaká zvláštní novena k Duchu svatému. Ale úcta k Duchu svatému je nedílná, jako je nedílná sláva a božskost Ducha svatého.

Celé dílo nejsvětější Trojice navenek je dílem celé Trojice. Již to je krásné, že nás Bůh připustil do komnaty svých tajemství. Tím ukázal, že chce býti opravdu s námi, že chce býti naším přítelem, když nám odhalil svá nejhlubší tajemství, tajemství svého vnitřního života. Všechny lidi k nim povolal, protože všem lidem odhalil tajemství svého vnitřního života, neboť tím jest tajuplné plození Syna Otcem a vycházení Ducha svatého z Otce i Syna. Kdo kdy odhalil tvorů tak nesmírně hluboko pod ním stojícímu tak nesmírná a tak vysoko nad člověkem stojící tajemství? Bůh otevřel, odhalil své nitro a ukázal nám svůj vnitřní život. Kolikrát toužíš po tajemství vzácných a velkých lidí, stojíš o přátelství svých bližních a bolí tě, že se leckdo před tebou uzavírá, protože mu nejsi dosti dobrý, dosti vznešený, dosti učený, dosti duchovně blízký. Jak my stojíme daleko od Boha a přece nám sdělil svá tajemství nejsvětější! Když ti sdělil svá tajemství, ukázal, že tebe a tvůj život chce učiniti také účastnými jejich plnosti, abys mohl nejenom o nich vědět, nýbrž do nich pronikat a je prožívat. To má býti dokonce tvá nejvyšší blaženost, abys je proží-

val, abys z nich žil, aby toto bylo tvým nejvyšším životem.

Otec poznává sebe jako naprostou dokonalost, a toto poznání plodí Syna, a Otec se Synem, když poznávají sebe jako naprosto dokonale totožné v podstatě, vydechují sladký dech lásky, protože pravá láska je vždycky mezi těmi, kteří se spojují, kteří jsou si nějak podobní, kteří mají něco společného. Zde ale je společenství dokonalé, společenství jednoho života. Proto i láska, která vychází z Otce a Syna, je tak dokonalá. Přestože vše, co v Bohu jest, je dokonalé a božské a tedy naprosté, jest i láska jejich něčím naprostým a proto osobním. Tak ukončuje Duch svatý kruh Božího vnitřního života.

A tento Bůh trojjediný, Otec, Slovo a Láska čili Duch svatý nejenom že tě stvořili, nýbrž tě ještě připodobnili sobě. Máš býti synem nebeského Otce v jedné lásce.

A celá tato nejsvětější Trojice přebývá v tobě posvěcující milostí, kterou jsi se stal dítětem nebeského Otce skrze jednorozeného Syna Božího v životě svaté Lásky, Ducha svatého. Přebývá v tobě celá nejsvětější Trojice a celá nejsvětější Trojice v tobě působí onen tajuplný tvůj život Božího dítěte. Ale nejenom že působí v tobě tento život, nýbrž v tobě dále vychází Duch svatý z Otce a Syna a dále v tobě jako věčně v sobě plodí Otec Syna. Proto je synovství věčným odleskem věčného plazení Syna; láska, kterou vlil do tvé duše nový život, jest ustavičné vydechování Ducha svatého Otcem i Synem. Ale zase můžeš říci, že tento tvůj nový život i takhle je dílem celé nejsvětější Trojice a že proto nevíš, jak se ve svém duchovním životě chovati správně ke každé z Božích osob v sobě. Přebývají v tobě všechny tři božské osoby a máš je prožívat, ale každou z nich tak, jak je v sobě a jak se má k ostatním božským osobám.

V tom záleží duchovní život, že žiješ životem nejsvětější Trojice, ale právě tento život nejsvětější Trojice jest vztah všech tří osob k sobě navzájem. V tom pak záleží vyšší duchovní život, že prožíváš tento život božských osob v sobě uvědoměle, že prožíváš plnost Otcovu; to, že Otec je principem Syna Božího a proto i principem tvého synovství, že Syn jest ve všem rovný Otci, že jej Otec zplodil tak dokonale, že si jej může i božsky, to jest, důstojně sebe zamilovati, abys i ty takhle miloval svého Otce, aby ses snažil býti jemu co nejpodobnější. Proto nás vybízí Spasitel, abychom byli dokonalí, jako Otec náš v nebesích jest dokonalý. Duch svatý jest vychován Otcem i Synem jako láska, aby náš duchovní život tak podobně vycházel z Otce i Syna, abychom byli tak dokonalými syny nebeského Otce, že se dáme jím nésti, zapalovati, že naším vlastním životem se stane láska, láska co nejdokonalejší, co nejúplnější.

Tak se obracejme k Duchu svatému jako k tomu, jenž vychází z Otce i Syna, z jejich vzájemného poměru. I tento Boží život se musí státi naším životem a když se máme obracet k Duchu svatému, nesmíme tak činiti jednostranně, chtít ctíti Ducha svatého jako něco pomíjeného, nýbrž právě jako Ducha a lásku uzavírající kruh Božího vnitřního života.

Jako není bez Ducha svatého celá Trojice a celý její život, podobně také není bez úcty k Duchu svatému celého křesťanského života. Ale nestaňme se ani v tom jednostranní a nezapomínejme, že naše úcta k Duchu svatému musí býti stále ve spojení s ostatními dvěma osobami, podobně jako nemáme nikdy odlučovati úctu a lásku k Otci a k Synu od lásky k Duchu svatému.

To vyjadřuje krásně nauka o přivlastňování určitých účinků v životě milosti určitým osobám nejsvětější Tro-

jice, protože tyto účinky odpovídají vlastnímu způsobu života jednotlivých osob v nejsvětější Trojici.

Ona přivlastňování chtějí jen naznačiti napodobení oněch věčných a osobních vztahů v nejsvětější Trojici.

Vraťme se k Duchu svatému. Vychází jako láska Otce a Syna, milujících se dokonale, tak dokonale, že jejich láska je božská a proto osobní. Nadpřirozený život znamená naši účast na Boží přirozenosti a na jeho životě. Boží přirozenost je Otcem sdělena Synu. Proto také přisuzujeme v duchovním životě Otci původ svého nadpřirozeného života, proto říkáme jemu »Otče« v duchovním životě. Ježíš jest věčně plozen jako rovný Otci. Jím jsme se stali Božími dětmi tohoto Otce. Miloval Otce, všechny k němu volal a ukazoval, že toto je vlastní smysl nového života, abychom vnikali do života a hlubin Otcových, bychom se mu stali podobni, tak jako On byl ve všem rovný Otci. Duch svatý je pak láska Otce a Syna, kteří se poznali co sobě rovni. Poznání a milování je život Boží i náš. Tak přisuzujeme Synu Slovo, poznání, a Duchu svatému lásku, která přivíjí nás k Otci skrze přivtělení k synovství Kristovu.

Ale tak jako poznání plodí lásku, plodí opět láska ještě hlubší poznání. Hlavně poznání žhavější. Ohnivé jest poznání, které přisuzujeme Duchu svatému. A zdá-li se to někomu málo, řekl bych tedy ještě, že Duch svatý jest tím také, a to reálně, zdrojem lásky k Otci skrze Syna, že jen ve spojení s ním působí v nás Otec a Syn, a tedy, když jest Duch svatý láska Otce a Syna, ne že by Duch svatý působil tento oheň v nás sám bez druhých osob, nýbrž že jen tehdy, je-li on spojen, jen tehdy se v nás rozrůstá poznání a láska a tím spojení s Otcem a Synem a prožití a stále dokonalejší uskutečňování našeho synovství Božího. Proto je to více než jen přisuzo-

vání Duchu svatému oněch účinků, které působívá Láska vzhledem k tomu, že On je osobní láskou Otce a Syna. Bez spolužití Ducha svatého, této osobní lásky, není v nás působení nadpřirozené, třebaže odvozené a stvořené lásky k Bohu.

Tedy, toto bych zdůraznil v naší úctě k Duchu svatému: Ctím Tebe, Duše svatý, jako jednoho ze tří, jako jednu ze tří osob, jako toho, jímž teprve je celá Trojice, jímž teprve může celá Trojice působiti navenek, jímž teprve celá Trojice žije. V tom smyslu nic nemůžeme bez Ducha svatého, tak málo jako bez Otce a bez jeho Syna.

Duch svatý spolupůsobil přece vždycky s celým dílem Vykoupení. Spolupůsobil při utvoření přesvatého Těla Kristova v lůně přečisté Panny. Duch svatý vede Krista na poušť, Duch svatý ohlašuje lidem jeho synovství a svatost i lásku Otcovu k němu. A pak je slíben jako Duch Kristův, duch Pravdy, který bude střežiti Církev v jejím díle, učení, posvěcování a řízení. Duch svatý je posláze již při začátku Církve. On uchvacuje apoštoly, zmocňuje se jich, vlévá jim lásku, že apoštolové dovedou jíti ven z večeřadla a hlásati pojednou evangelium Kristovo již bez bázně, že mu neporozumí, že zradí myšlenku Kristovu.

Duch svatý naplňuje mladou Církev svými dary, kterými si podmaňuje prvé křesťany, aby se stali dobrými nástroji ve vlévání pravdy a lásky novým Božím dětem. Proto připadají první křesťané ostatním jako opilí. Svaté opojení lásky, svaté opojení Bohem, působícím v člověku, vlévá Duch svatý vždycky ve své Církvi, ať charismaty lásky, dobročinnosti, moudrost dávající rady, síly pomáhající slabým a potřebným, láskou sloužící na nejrůznějších místech svatých úkolů v tajemném Těle Kristově.

Protože vychází jako Láska Otce a Syna, jako dar, jako ten, jenž je vydechován, jenž je dáván, připisujeme mu vděčně ony dary, které nazýváme dary Ducha svatého. Mají z nás učiniti povolný, poddajný nástroj Božího působení v nás, působení onoho Božího života v nás, abychom mohli co nejhlouběji sestoupiti do jeho poznání a co nejsilněji se dáti zapáliti jeho láskou. Láska jest dar, jest dána, přichází pojednou do duše, strhuje nás a nese nás. Tak ji (lásku) v nás působí také Trojice nejsvětější a tím, že vychází Duch svatý, tím se miluje Otec se Synem a obdobně tím také i my milujeme Otce i Syna a také až úcta ke všem třem osobám nás připraví na to, abychom byli nesení Bohem, láskou.

A až se necháme nésti celou nejsvětější Trojicí, až budeme prožívatí ono osobní každé osoby Nejsvětější Trojice, budeme prožívatí správně základ své víry a porosteme ve svém duchovním Božím synovství. Z Otce skrze Krista v Duchu svatém.

Ježíš často připomíná, že náš poměr k Bohu jakožto otci a jeho poměr k nám jako k dětem, zavazuje k napodobování nebeského Otce. Když vyžaduje shovívavost od svých učedníků, dokládá: Buďte dokonalí jako Otec váš v nebesích dokonalý jest, protože i on dává vzcházeti slunci na spravedlivé i nespravedlivé.

Otec učinil nás účastny své přirozenosti. Tím také svého života. Dvojí pak obsahuje život Boží: jeho vnitřní život a pak jeho tvůrčí činnost na venek. Tou tvůrčí činností se projevuje jeho otcovská péče a láska, nejenom že nás stvořil jako lidi, nýbrž přetvořil nás posvěcujícím Duchem svatým, vycházejícím z něho a ze Syna. A celý tento svůj vnitřní i vnější život staví nám Ježíš za vzor. Tak jako říká: »Pojďte za mnou«, tak také »Jděte za Otcem, snažte se býti dokonalí jako on«. A toto je život věčný, poznávati Otce a toho, jehož poslal on, Ježíše Krista; a Duch svatý ten připomíná, osvěcuje v tomto poznávání Otce a Syna. Tak je celý křesťanský život napodobováním onoho tajuplného života, kterým žije Otec se Synem a Duchem svatým. Je třeba rozvinouti v sobě onen život, onu účast na životě svého nebeského Otce. Dítě má dorůst k Otci, dítě se má snažit žít životem svého Otce, životem, jehož Otec je zdrojem.

Toto pak je život nebeského Otce, že poznává sebe, nejdokonalejší předmět nejdokonalejším způsobem a že miluje sebe, jak on lásky nejhodnější je hoden a schopen. A této nesmírné nedohledné výše učinil nás Ježíš účastnými. Můžeme poznávati a milovati Boha, Otce, podobně jako on sebe poznává a miluje. Proto nám vlil nadpři-

rozenou víru a lásku. Víra, láska je účast naše na Božím životě.

Víra není jen souhrnem některých pravd, jen přijetím některých pravd, nýbrž víra je účastí lidského rozumu na Božím světle a na Božím poznání, kterým Bůh sám sebe proniká. Tak se dostává rozumu nesmírného rozletu a nesmírného naplnění. Jako jsme zrozeni pro pravdu, tak tu stojí před námi Pravda sama, zdroj veškeré pravdy a předmět pravdy nejbohatší. Kdybychom celým životem hledali a se dobývali pravdy, nikdy ji nemůžeme vyčerpati, nikdy pochopiti, nikdy tak obsáhnouti, že bychom dále nemohli. Život trvá tak dlouho, pokud trvá činnost organismu. Duchovní život trvá tak dlouho, pokud trvá činnost našich duchovních schopností. Duchovní život roste, pokud roste činnost našich duchovních schopností. A roste tím, že poznáváme dokonaleji a dokonalejší předmět. Není ale předmětu dokonalejšího, nežli je Bůh sám, a sice ve svém vnitřním vlastním, trojičním životě. Toto pak je předmět naší víry, poznání naší víry. Jest to předmět, kterým žije sám Bůh také v sobě. Nemohli bychom ze sebe ani tušiti tento tajuplný předmět vnitřního božského života, jak žije Otec se Synem a s Duchem svatým a sám v sobě. Měli bychom mnoho předmětů na zemi, ale žádný by nás tak nenaplnil jako toto spojení rozumu našeho s nejhlubšími Božími tajemstvími. Právě víra nás s nimi spojuje. Ale nesmí zůstatí naše víra jen slepým a trpným přijetím těchto pravd. Bůh nám je podává tak, abychom je mohli prožívat, abychom mohli k nim pronikati, abychom mohli do nich sestupovati. Tak poznává sebe Otec, že sebe chápe, proniká, a má ve svém poznání rozkoš a zalíbení nejvyšší. Toto poznání u něho plodí Syna a u nás plodí dokonalé spojení s Bohem. Neboť tam směřuje poznání

víry. Může růsti a má růsti. Má se stále očisťovati od poznání obrazivého, od poznání smyslového procítění a stále připoutává jasněji a prostěji podstatu lidské duše k podstatě samého Boha. K tomu jsou dány dary Ducha svatého, aby se člověk takto mohl dát nésti Bohem, takto nechat unášeti svůj rozum do hlubokostí Božích tajemství. V tom záleží tak zvaný vyšší, mystický život, abychom poznávali Otce a Syna, abychom je poznávali stále plněji, stále bohatěji a dokonaleji, aby se náš celý život zvolna stával jediným poznáváním Boha. V tom se snažme napodobiti nebeského Otce, abychom své poznání stále očisťovali od všeho poznávání jiného, než je Bůh. Abychom všechno, co poznáváme, se snažili odvoditi a odvésti k poznání Boha samého, abychom ve všem dovedli čisté stopy Boží, a pak přichýlili své srdce právě k tomuto Bohu, o němž stopy mluví. Abychom nezůstávali jenom v poznávání věcí stvořených a k tomu ještě věcí, které mají býti jen podnoží Božích nohou, nýbrž, abychom zvedali svou mysl k poznávání pravdy nejvyšší, aby nám toto bylo svrchovanou starostí, jak pronikati ke svatým pravdám. Bez tohoto živelného postoje ke svatým pravdám, nemůžeme k nim pronikati a nikdy nebude náš život důstojný Božích dítek, protože by jinak byl cizí onomu životu, kterým žije náš Otec a ke kterému tedy volá své děti, když nás svými dětmi pojmenoval a učinil.

Snažme se o duchovní, vnitřní, tajemné, životné, k prožití vycházející poznání Boha a jeho vnitřního života. To je poznání mystické, kdy Bůh sám je vlévá, kdy jsme připraveni k tomu, abychom se otevřeli vlévání Božího poznání. Aby se nám stalo nejvyšší slastí toto vnitřní poznávání hlubin propastí Božích tajemství. Abychom se od všeho vraceli k Bohu a k jeho tajem-

stvím a nikdy neustrnuli na poznávání tvorů. To není pravé křesťanství, které Bohu dává jen drobty a o všechno se stará ve svém poznání, vše chce proniknouti, a předmět nejbohatší, tajemství otevřené nejzávratnějším možností sestupování rozumu k pravdě a nechali bychom nepovšimnutý a jen někdy postavili svůj život a život své mysli před tyto pravdy, jako když letmo zdравíme skoro neznámé osoby.

Ano, život z Boha a z jeho tajemství musí se státi naším nejvlastnějším, prvním životem, kolem něho se musí soustřediti naše snaha. Jak to uskutečňovati? Častým zamýšlením se nad Božími tajemstvími, nad nesmírností Božích tajemství. Ale ne pouze hloubáním, nýbrž také vnitřní modlitbou, kdy člověk stane v pokoře a třeba v oněmění před Bohem, patří na tajemné pravdy, stojí třeba jen před nimi a před svým Bohem a nechává Boha v sobě působiti, nechává kanouti do duše světlo Boží, světlo darů Ducha svatého. Tak zvolna se stane Bůh oním hlavním předmětem co nejdokonaleji pronikáným, čili, tvůj život bude podobný životu samého Boha. Budeš přiveden poznávati podobně, jako on poznává sebe, na prvním místě a jako on naprosto, tak ty aspoň dokonale, jak jen dokonale tu na zemi můžeš a jak absolutně co do času a intensity můžeš. I v tom všem je růst. Porosteš, jestli se stane Bůh opravdu tvou nejvyšší skutečností, tvým nejvyšším bohatstvím, jestli přestane býti pro tebe němou skutečností, pouhým pojmem a stane se živým Bohem, jehož život uchopíš již svým rozumem.

A co teprve tvá vůle a láska! Jak ta teprve zde na zemi může napodobovati vlastní Boží život. Víra si spíše stahuje Boha k sobě a jen dary Ducha svatého ve chvílích nejvyššího vytržení mystického nás přenášejí

do poznání Božího, kdežto v lásce se vlévá Bůh sám, Boží láska sama. Bůh si sám přitahuje duši k sobě. Duše ho objímá tak, jak se jí Bůh sám podává. A v tom pak je vrchol duchovního života Božího dítěte. V tom se nejbohatěji předává Boží život, který Bůh, dobro samo, sebe nejdokonaleji miluje. V této lásce člověk nejdokonaleji napodobuje svého nebeského Otce. Chci tu varovati opět, abychom neviděli v duchovním životě především sebe, nýbrž Boha, abychom se nesnažili především jen o to, abychom byli dokonalí, nýbrž aby on byl oslaven námi podobně jako je oslaven sám sebou. Bůh nemohl nic stvořit pro něco jiného nežli pro sebe. Proto napodobování Otce vrcholí a musí vyústiti v tomto spojení, s tím jak Otec je sám v sobě a sobě svým středem. Ostatní vyplyne z toho, abychom se snažili ony dokonalosti, které Bůh projevuje vůči tvorům, otiskovati ve svém životě vnějším, ve svém styku s bližními, ve svém užívání hodnot. Užívati všeho, sebe, věcí a bližních tak, aby nás přivedly co nejblíže k Bohu, abychom jimi oslavili Boha, užili jich, jak Bůh sám chce.

A jako se Bůh projevuje jako péče, láska, shovívavost, trpělivost, odpouštějící láska ke všem tvorům a jak vidíme zázračně k nám lidem, abychom takto Boha napodobovali v této lásce k bratřím. I v té byli podobni Otcí, protože milujeme jeho, chceme plniti jeho vůli a chovati se ve všem tak, jak přikazuje, jak ukazuje svým příkladem.

Pak nebude naše snaha o dokonalost duchovním sobectvím, shlížením se jen v sobě, nebudeme potom také tak úzkostliví, neklidní nad svými chybami. Ale to neznamená, že bychom se o to snáze smířili se svými nedostatky. Jen nebudeme především na sebe myslet při jejich odstraňování, nebude nám naše svatost cílem, nýbrž plnění, naplnění jeho vůle a jeho lásky.

Když se takto srovnáme co nejpřesněji s jeho životem, když vyrovnáme do jedné řady s ním svůj postoj ke tvorům, nebudou nás tvorové odváděti, nýbrž nás naopak těsně přivinou k němu, takže jej budeme o to klidněji, jasněji a bezprostředněji poznávati, když se i ve svém vnějším životě, ve svém styku s tvory a hlavně s bližními vyřídíme podle Boha a podle jeho způsobu jednání.

To nás naopak samo bude puditi k následování a napodobování Boha co nejintenzivnějšímu. Když prožijeme vírou zvýšenou a žitou a láskou, hořící podobným ohněm jako láska Boha samého k sobě, bude nás to samo již vésti k tomu, abychom se i v ostatním zařídili podle Boha. Budeme cítiti, že se musíme tak od všeho očistiti podle přikázání, neboť k tomu jsou dána, abychom mohli ještě svobodněji, ještě vroucněji a dokonaleji Boha milovati, jen k němu se soustřediti.

Když budeme takto nesobečtí v duchovním životě, vrátí se nám naše velkodušnost způsobem stonásobným. Podobnost s Otcem ve víře a v lásce bude v nás uskutečňovati i ostatní podobnost. Od středu se dostaneme na okraje a na všechny okraje života podobného s Božím životem.

Ježíš sám líčí hřích lidský jako odchod z otcovského domu. O tom mluví krásné podobenství o marnotratném synu. Toto je totiž hřích, nejprve urážkou dobrého Otce, urážkou lásky otcovské, odchod z jeho domu a ztráta jeho lásky i účasti na jeho životě.

Mluví se o hříchu nejrozličnějším způsobem; s hlediska rozumového je to přestoupení zákona věčné moudrosti, s hlediska lidské společnosti je to ohrožení její; pak je to nevděk tvora, je to vzpoura, je to urážka, je to příčina hořkého utrpení Ježíše Krista a důvod k trestům časným i věčným. Tak se můžeme nejrozličnějším způsobem dívat na hřích. Ale málo lidí se dovede podívat na hřích s hlediska naší křesťanské podstaty. Hřích by byl i bez Božího synovství. Víme, hřích je nejprve přestoupení zákona Božího. Ale když je křesťanství ve své podstatě, ve svém středu a nejprve a především účastí na Božím synovství, je třeba všechno, celý křesťanský život, všechny hodnoty i pahodnoty posuzovati s tohoto hlediska.

Je přece dokonalejší dívat se na hřích ne s hlediska svého, osobního a sobeckého především, že by nás mohl poskvřniti, že by nás ale také mohl učiniti na věky nešťastnými, nýbrž postavme se ke hříchu tak, jak máme se vším státi ke všemu, totiž s hlediska nejsvětější skutečnosti pro nás — že jsme dětmi Božími.

Bůh nás zahrnul tolika dary, ne pouze, abychom měli tento život. Vidíme, že sice přirozený řád existuje sám o sobě, ale Bůh jej pro nás povýšil řádem nadpřirozeným. Přirozené má býti podnoží, přípravou, přísluhou, stupněm a pomocníkem k rozvinutí života nadpřiroze-

ného. Proto nám dal tolik darů, nejenom, abychom si podle nich založili a upravili svůj přirozený život, ačkoliv i ten by se pak musil — a kde není poznání nadpřirozeného — musí i dnes ještě také řídit podle přirozeného zákona mravního. Ale, když nás Bůh povolal k nadpřirozenému, všechno, i věci stvořené i přikázání o věcech stvořených mají sloužiti tomuto nejvyššímu určení, tomuto nadpřirozenému vynešení. Takže pak hřích nabývá u křesťana nové tvářnosti a nové zloby. Dítě nechce uznati nejenom Pána, nýbrž Otce, dítě nechce uznati Boží moudrost, nechce užívati stvořeného, jak Bůh určil, a tím se zdráhá jíti k Otci. Tím si ale také zahraňuje cestu, kterou by jediné mohl k Otci dojíti.

Bůh vše tak určil, aby všechno sloužilo jeho svatým plánům. Proto jeho vůle, projevená v přikázáních, je projevem jeho svaté moudrosti, jeho velebnosti, která sebe samu musí nesmírně milovati a musí všechno řídit tak, aby všechno jí sloužilo, aby ji všechno oslavilo. Hřích je tedy postavením se proti této vůli Boží, která musí sebe milovati a všechno k sobě vésti.

Nemůže žíti životem svého Otce, životem účasti na jeho životě, kdo nechce míti Boha ve středu svých zájmů a všeho stvoření i sebe samého, kdo sebe staví za cíl všeho i sebe.

To je tedy hřích nejprve: nevděk k Otci. Otec vše tak ve světě uspořádal i v životě a tíhnutí člověkově a tak podal lék v poslušnosti svého vlastního jednorozeného Syna, aby člověk mohl jíti k Otci, aby mohl svůj život naplniti tím nejvyšším, aby se nemusel ztráceti v čemkoliv stvořeném. K sobě a pro sebe, ke spočinutí co nejbohatšímu povýšil Bůh člověka a všechno tak uspořádal, aby skrze všechno a vším mohl člověk takto k Bohu stoupati.

Tak je hřích nerozumem. Hříchem jedná nerozumně Boží dítě, když chce sobě a svému štěstí, své cestě lépe rozumět nežli jeho Otec sám. Je to nerozum, protože si to člověk zbytečně jen všechno zaplétá a stěžuje si svou cestu ke štěstí. Kdyby si lidé aspoň vzali příklad, odstrašující příklad a poučení ze všech těch hledačů štěstí, ze všech těch potulných hledačů nových cisteren. Kdyby si vzaly Boží děti příklad ze všech marnotratných synů, kteří probili své největší bohatství, totiž lásku otcovu, to, že mohli přebývat jako doma v jeho stánku, aby pak byli všemi a vším opuštěni a aby ani mláta vepřů se jim nedostávalo! Bůh tak zařídil člověka, že ho každé provinění se proti zákonu otcovskému pronásleduje jako stín neuspokojení, jako stín vědomí, že bloudí, že je na falešné cestě, že se potácí v poušti!

Otec všeho, dárce všeho, jenž všechno stvořil k tomu, aby oslavil sebe a naším spojením, spojením naší vůle, chtějící uposlechnutím tohoto uspořádání tvorů a jich užívání přispívati k uskutečňování těchto plánů Božích, oblažil také nás a vynesl nás způsobem myslitelně nejvyšším. Člověk smí na sebe mysliti teprve ve druhé řadě. Nejprve musí jemu všechno sloužiti. Chce-li se člověk hříchem vymknouti tomuto určení k Boží oslavě, dává přednost sobě a svým choutkám před Bohem jakožto naším jediným cílem. Staví sebe na místo Boží, dává přednost svému myšlení před nekonečnou moudrostí Boží. Nazýváme to urážkou. Jistě že se to Boha nemůže dotknouti. Ale dotýká se to slávy Boží ve tvorech, ve kterých a kterými má vzdáti Bohu čest jako prvnímu Pánu a poslednímu cíli všeho. Člověk neuráží Boha samého v sobě, protože v tom je Pán neurazitelný, ale člověk uráží svého Otce ve tvorech, v jeho otcovské péči a v určení, které otcovská láska nám i všem stvoře-

ným věcem dala, aby všechno plnilo to, co Pán sám v sobě plní, když sebe a svou vůli nade všechno miluje.

Tím se člověk odcizuje svému Otci. Tím se již přestává k němu chovati jako k Otci, jestli opovrhne tímto životem z Otce, v němž on sám sobě je štěstím, v němž on sám sebe dokonale a naprosto miluje. Kdo nemiluje Boha nade všechno, ztrácí podíl a účast na tomto Božím životě, kterým je naprostá Boží láska k sobě jako k nedokonalejšímu. Tím přestává žítí člověk jako Boží dítě a potlouká se po džunglích své hlouposti, své nepravosti, svého lidsky omezeného hledání štěstí. Neznám většího neštěstí, nežli když člověk ztratí těžkým hříchem toto své Boží synovství, tuto účast na Božím životě, v němž je Bůh sám sobě cílem a štěstím.

Kdo dává sobě přednost před Bohem, své vůli před vůlí Otcovou, přestává býti jeho dítětem a klesá zase na dítě lidské, na dítě porušeného přirozeného řádu. Zdůrazňuji: na dítě porušeného přirozeného řádu, na dítě, které opovrhne nadpřirozeným povýšením a spokojuje se s řádem přirozeným, totiž s p o r u š e n ý m řádem přirozeným, ve kterém stojí vzpoura a odboj tvora proti Tvůrci. Protože tím je dnes označena lidská přirozenost, tím je označena skrze dědičný hřích, jenž znamená především odboj proti Pánu, proti Otci. Člověk chce žít sám ze sebe, podle svého rozumu, jak on si rozumí, bez ohledu na Boží svrchovanost.

Těžký hřích sluje proto hříchem smrtelným, že zabíjí v nás život Božího dítěte. To je také ztráta milosti. Bůh může milovati jen to, co slouží jeho velebnosti, co samo směřuje k němu, co ho chce jako svrchovaného Pána. Milost jest účast na oné Boží přirozenosti. Když se člověk hříchem postaví proti přirozenosti Boží, aby se přikrčil v přirozenosti své, k přirozenosti porušené, Bůh,

Otec, nemůže více mítí zalíbení na takovém dítěti. Jest to dítě znetvořené, nemocné hříchem těžkým i mrtvé.

To je hřích: odcizování se Bohu a hřích smrtelný, naprostý rozchod s otcem, odejití z otcovského domu a obrácení se k prostopášnicím neřestí a k vepřům požitků nejubožejších a nejnižších.

Proto je smutno v duši hříšnickově a hříšník nezná pravé radosti, především onen hříšník, který již jednou okusil, jak sladký a dobrý je Bůh. Kdo jednou se zkolébal v otcovském náručí, nemůže si odpočinouti v žádném jiném náručí. Všude jinde bude v cizině, všude jinde také najde nepochopení, protože podle těch cárů přece jen pozná svět dítě z lepší rodiny. Nedůvěra světa k těm, kteří byli hýčkanými Božími dětmi, otráví i to, co hodí z minulosti těmto uprchlíkům z otcovského domu. Víte dobře, že marnotratný syn žádal si nasytit se mlátem vepřů, ale nikdo mu je nedával. Ani toho mláta nakonec svět nepopřeje těm, kteří přišli v pozdější hodinu na trh marnosti.

Ale nejdojemnější je, že Bůh ukázal svou nesmírnou lásku Otce k dítěti i ke hříšnému tím, že zaň vydal svého jednorozeného Syna. Aby zaň zaplatil, aby ho přivedl zpět a aby mu dal síly, žítí již pak nadále jako Boží dítě. I po tomto důkaze otcovské lásky Boží má člověk ještě odvahu hřešiti? Ani takový důkaz nepochopitelné Boží lásky člověku nestačí, ani ten jej nemá strhnouti zpět od propasti hříchu? Nevděk dovede býti sprostý a hnusný. Sprostý a hnusný je nevděk Božího dítěte. Nevděk totiž nevidí, zapomíná na všechno, nebere ohled na nic a nestydí se za svou ohavnost.

Hřích nevidí ani přirozené dary, ani povýšení člověka k vlastnímu Božímu životu, ale nevidí ani slzy a krev a rány a milost a lásku, kterými nás jednorozený Syn

Boží hledal, našel a uzdravil a jak dobrý pastýř přivedl na svých rozbolavělých ramenou nazpět.

Pak se nemůže diviti Boží dítě, když otec všechno učinil, aby dítě přesvědčil o své lásce, o tom, kde je jeho štěstí, že otec musí trestati odbojné, vzpurné dítě. A to je trest nejstrašnější, že dítěti vytrvale prchajícímu z otcovského domu po posledním takovém útěku zavře navždy bránu svého otcovského domu, bránu svého srdce. A víš, co znamená blouditi bez domova? Bez jeho jistoty, bez jeho tepla lásky? To je peklo. Ne hlavně pro muka stvořená, nýbrž proto, že peklem musí býti blouditi daleko od domova a od otce.

Zmíněné již podobenství o marnotratném synu obsahuje nejenom neblahou událost opuštění otcovského domu, nýbrž také návrat nezdárného syna. Návrat domů jako k Otci, návrat domů před záhubou. Návrat domů jako do jediného útočiště.

Když člověk promrhal své synovství, svůj synovský podíl daleko od otce, neměl by již nikdy práva na opět-
né přijetí. Jako neměl člověk práva na to, aby nás otec jmenoval dětmi a aby nás jimi učinil, ještě méně máme práva na to, aby nám bylo vráceno ztracené synovství. A přece nám je Bůh vrací a chce je nám vraceti tolikráte. Mnohým lidem bylo vráceno nesčíslněkrát.

Jednorozený Syn Boží, bratr náš Ježíš Kristus, zaplatil za nás více než nadbytečně. Zaplatil za hříchy celého světa právě věčnou cenou oběti sebe, bohočlověka, neboť jeho osoba byla osobou nebeského jednorozeného Syna. V jeho synovství máme stále přístup k Otci i po kolikeré zradě. Když jsme ztratili svůj život Božího dítěte, ještě není vše ztraceno. Můžeme je znovu nabýti v Ježíši. A když jsme svými všedními hříchy oslabili toto své synovství, že stojí mezi otcovskou láskou a naším synovstvím kolikráte jako temné mračno množství našich tak zvaných všedních hříchů, i proti tomuto neštěstí stojí tu lék pokání. Vždyť nás přišel Ježíš hledati. Hříšníky! Ty zve k sobě nesladčeji, zve je vytrvale, jim nabízí všechnu svou krev i sílu své krve. Je přítelem hříšníků. Jen není přítelem hříchu. Proto chce býti přítelem hříšníků, protože je nepřitelem hříchu.

Ježíš volá k sobě hříšníky a hříšnice, volá k sobě všechny unavené a zatěžkané, všechny žízňící. Volá je

všechny, aby jim vrátil život Božích dětí. Vždyť proto přišel na svět jednou a proto stojí před Otcem na věky jeho svatá krev, aby nám bylo vráceno svaté synovství a vráceno tak dlouho, dokud naše zloba neřekne poslední »Ne« k poslednímu pozvání jeho lásky, pokud se dítě neodcizí nadobro a nezpečetí věčností své odcizení povolání za Boží děti.

Tak rozumíme svátosti pokání. Co svážete na zemi, na nebi bude svázáno nebo rozvázáno. Komu odpustí rozdavatelé a přísluhovatelé tajemství Kristových, tomu bude odpuštěno.

Boží dítě, které věří v sílu krve Páně, v jeho odpuštění a v odpouštějící lásku Otcovu, vždycky se zase může vrátiti. Máme svátost, která totiž vrací život Božích dětí, totiž svátost pokání. Není to jenom svátost smazání hříchů, nýbrž též svátost udělující nový život. Vrací život Božího dítěte, proto zavazuje, abychom se snažili nyní o život z tohoto synovství, abychom usilovali o uchování a rozmnožení a zesílení tohoto ztraceného a znovu nabytého synovství.

Když Ježíš volá k sobě hříšníky a když je přijímá, napomíná je také, aby nehřešili více. To je to jediné, co od nich žádá, aby vstali k novému životu v síle odpuštění, kterého se jim právě dostalo. Neboť chtěl nejenom, abychom život měli, nýbrž abychom jej v hojnosti měli.

Není tedy ve svátosti všechno učiněno tím, že je nám odpuštěno, nýbrž všechno tím odpuštěním teprve začíná. Začíná totiž nový život a tento život se musí teprve rozvinouti.

To tedy znamená, že náš návrat nesmí býti sobecký, jen aby nám bylo odpuštěno, abychom se sebe složili ohavnost hříchu, která nás dusí, která nám vhání stud do

tváře, nýbrž že se musíme vrátiti k Otci, že musíme ucho-
piti onen nový život, který nám Ježíš opět podává a za-
čítí opět nový poměr důvěrného synovství vůči nebeské-
mu otci, život lásky, život poslušné lásky ke všemu, co
Otec od nás žádá, život poslušné lásky, aby Bůh byl
oslaven, abychom v novém životě z přikázání a podle
přikázání oslavili Boha.

Jenom složením hříchů není vše učiněno. Proto sluje
ona svátost svátostí pokání a ne pouze zpovědi. Ta jest
jen předpokladem, jenž má ukázati, co jsme byli, který
nám má představití před oči, čím jsme byli a co nám zase
bude darováno, ne, abychom se mohli lehkomylně od-
vrátiti od minulosti.

Vyznání musí býti nesenó vědomím, že jsme Otce ura-
zili, že to nebyl malý přečin, jehož jsme se dopustili. Mar-
notratný syn vchází do sebe. Srovnává otcovskou lásku
s tím, jak se k ní zachoval. Má-li člověk pevně povstati
ze hříchu a odvrátiti se od něho, potřebuje si uvědomiti
celou hrůzu a tíhu viny. K tomu je zpytování svědomí a
k tomu je vyznání, aby hřích stál proti člověku vždycky.
Proto srovnávej, když přistupuješ ke svátosti pokání,
srovnávej vše, co ti bylo Otcem dáno s předrahou krví
Páně, se všemi jeho milostmi, s jeho podivuhodným ve-
dením, aby sis uvědomil, že tvé hříchy jsou těžkým pro-
viněním proti Otci a že i to, čemu se říká všední hřích
u tebe, Božího dítěte, bylo urážkou této otcovské lásky
a že ani přes všední urážku nesmí dobré dítě přecházeti
klidně.

Právě toto světlo otcovské lásky a tvého povolání za
Boží dítě ukáže ti hřích v pravém světle, teprve ono ti
vrhne ostré světlo na všechna tvá provinění. Uvidíš lás-
ku, péči, dobrotu a teď teprve se v tobě pohnou sladké
slzy kajícínosti, pokání, které ti vdechnou svatou lítost.

Ach, jak jsem se, Pane, odvděčil za tolik tvé lásky! Zároveň s tím se v tobě otevře otázka: A co učiním?

On chce jen jedno, abys vstal. Vstal ze své bídy, vstal od svých vin. Ale odhodlaně a statečně. Otec totiž ti neodpouští proto, abys založil malomyslně ruce nebo abys si řekl: Odpustil jednou, odpustí vícekrát. Nesmíš nikdy domyslití konec prvního odpuštění. Věz, že je dosti silné již první odpuštění, abys mohl v jeho síle žítí dále a trvale jako jeho dítě. Sám ze sebe jsi sice slabý, ale síla jeho odpouštějící lásky otcovské je nesmírná, nekonečná. Dovede si tě udržeti, jestliže i ty učiníš, co na tobě záleží, jestliže i ty vstaneš s celou posvátnou rozhodností, jaké si zasluhuje odpuštění dobrého Otce. Vstal totiž marnotratný syn a rozběhl se k otci. K Otci, u něhož je tak dobře, že i pouhý nádeník i duše nejprostší, na nejnižším stupni duchovního života má dostatek bílého chleba, dostatek sladké živné milosti. Půjdu k Otci, u něhož je dobře býti a od něhož odejítí je pošetilostí největší.

A pak musíš přijít a vyznati se ze svého provinění. I to je jeho dobrodiní. Člověku se uleví teprve tehdy, jestliže může složit svou tíhu před někým, kdo se mu nevysměje, kdo jej pochopí. Kdo jej přijme. On jediný dovede všechno pochopiti a každého přijmouti. Proto ti nabízí možnost vyznati se před ním, před jeho zástupcem, před zástupcem jeho otcovství, který proto také sluje Pater, otec. Máš přijít k němu, aby ses vyznal, ale také abys mohl jej osloviti tím sladkým slovem »Otče!« Aby sis uvědomil, že mu tak zase můžeš říkati, že tě proto k sobě zve, abys mu toto mohl říkati, abys sám nabyt svým vyznáním ujištění, že mu budeš moci nyní zase takto říkati.

Máš předstoupiti před něho a vyznati, že nejsi více hoden slouti a býti jeho synem. Bez pokorného vyznání a

uznání své ničemnosti nebude štípen tvůj nový život a rozhodnutí k novému životu na pevný a odolný kmen. Vyznáváš se, aby sis tím více vážil milosti odpuštění a navrácení své synovské důstojnosti. To ostatní pak učiní již sám nebeský Otec. Přenesme na skutečnost posvěcující milosti, nového života krásné obrazy podobenství marnotratného syna.

První je, že tebe a všechny vracející se přijímá Otec nebeský s nesmírnou láskou. Nevyčítá. Stačí hříchy na ty výčitky. On se naopak raduje. Jeho přijetí je láskyplné a radostiplné. Proto se nemusíš obávat, ale zároveň si také musíš nesmírně vážiti otcova odpuštění. Tak málokdo dovede odpouštěti a přijímati vracející se. Nový šat dává Otec a prsten jako synu královskému na ruku. To ti dává Otec. Prsten — dědictví své slávy a celého svého štěstí. Jsi zase doma, a všechno Otcovo ti opět patří. Novým šatem nové milosti tě zase přioděje. Všechno, co jsi ztratil, co jsi promarnil, všechno ti vrací. Vrací ti ony drobné milosti, které jsi poztrácel drobným bloumáním do otcovského domu. Vrací ti milost, ale s nesmírnou slávou. S radostí celého nebeského tvorstva a hlavně s radostí Ježíše Krista, jehož obětované člověčenství se raduje, že opět jeden je očištěn, posvěcen a zachráněn jeho prolitou krví.

Proto se vracej klidně a s důvěrou. Jako tě čeká v otcově náručí Otcova radost nad marnotratným, ale vracejícím se synem, tak také ty přichystej svému Otci srdce plné radosti. Jak musíš přistupovati s lítostí nad svými hříchy a s bolestí nad svým nevďekem, tak zase rozechvěj se posvátnou radostí, že máš tak dobrého Otce. Věř jeho odpuštění a již se nevracej k minulosti, leda bys na věky opěvoval milosrdenství Hospodinovo. Nezachmuřuj se nad minulostí, nedoluj zbytečně v černém kamení

hříchů minulosti. Když Otec odpouští a s radostí odpouští, také ty s radostí přijímej jeho odpuštění.

Otec nebeský svolává hudbu, aby oslavili návrat. Chystá ti Otec nesmírně mnoho tiché, svaté radosti, jestliže se budeš u něho cítiti opravdu doma. Musíš se ponořit živě do krásné myšlenky, že jsi doma, že ti opravdu zase patří příbytek nebeského Otce, že jeho svatá dobrá náruč je zase tvá. To ti také pomůže, aby se ti odvážněji a statečněji bojovalo proti lákadlům. Přijdou za tebou, jako neřesti Augustinovy, budou tě lákati, budou ti ukazovati, co vše jsi opustil. Budou ti namlouvati, že když ony tě opustily, že to nebylo tak míněno, jako by ses již stal obtížným, jen že jsi jich nedovedl dobře užívat, čemuž by ses ale mohl naučiti. Ale, když zakotvíš v otcovské lásce, která tě zase přijala, a když živě prožiješ, co je Otec a jeho domov, odoláš snadno těmto lákáním. Čím pevněji přilneš k Otci, tím snáze odoláš. Pevným předsevzetím a odhodláním, když víš, co je hřích a co je Otec, vyzbrojíš se do svých zápasů o domov, jež ti ještě několikrát přepadnou. Když se necháš sevřít do náručí Otcovy vůle, nic tě z ní nevyrve!

Tvrdou a krvavou kolébku má naše synovství Boží — kříž Páně. Ježíš se ve své nesmírné dobrotě sám položil do ní. My měli trpěti, my se sami odsoudili ke všem bolestem a ke všemu zániku, ke kterému se jen může odsouditi pošetilý útěk od Boha, kterým utekl Adam a kterým my všichni jsme kdy prchali před tváří Boží. Prchali jsme jako Adam, jako Kain, jako Jonáš. Kdo sečte všechny způsoby, kterými člověk utíkal před tváří Páně? Proto stanul Ježíš na rozcestí lidstva. Stanul před námi a nastavil, rozpřáhl na kříži své paže, jako matka rozpřahuje své paže k nerozumnému děcku, které běží, nedívá se a řítí se do záhuby. Rozpřáhl své paže na kříž, abychom měli jistotu, že tato jeho rozevřená ochranná náruč bude na věky otevřena; proto ji přibil na kříž. Tak krásně praví svatá Kateřina Sienská: Ježíši, nebyly by tě na kříži udržely hřeby, kdyby tě tam nedržela láska.

My sami jsme si nemohli pomoci. Všechno, co jsme podávali Bohu, bylo nakaženo červem porušenosti prvního hříchu. Tak všechno naše přibližování k Bohu bylo bolestné vyjadřování, že my bychom měli zemřít, že smrt a zničení zvířete, kadidla a obilí znamená, že člověk uznává zaslouženost této smrti.

Protože pouhý člověk ve své porušené konečnosti nemohl odčinit nekonečnou urážku Boží, proto přichází Ježíš Kristus, jednorozený syn Boží. Přichází jako Bůh a člověk, a jako bohočlověk zaplatil mocí a silou svého božství ve svém člověčenství za naše hříchy. Tím mělo jeho zadostiučnění nekonečné ceny. Jsme tedy vykoupeni. Za neposlušnost prvního člověka podal On, bohočlověk, poslušnost až k smrti, poslušnost nekonečné ceny.

Zároveň ale byl spojen s námi, byl jedním z nás, nesl naše svaté člověčenství, které obětoval. Tím za nás zaplatil a tím našemu lidskému člověčenství opět zjednal synovství Boží.

Byl hlava naše, jedním z nás, nejlepší z nás, nejdokonalejší z nás jako Syn Boží, a když zaplatil nekonečnou cenu, zaplátil nekonečně za nekonečnou urážku. Tak jsme se stali zase Božími dětmi. Tak se zrodilo, znovu zrodilo na kříži naše Boží synovství. Pod jedním stromem jsme je ztratili, na stromě kříže nám po druhé uzrálo a bylo podáno již ne jako plod smrti, nýbrž jako ovoce života. Jest dobré rozjímati o tom, jak povstalo naše znovuzrození, jak povstalo naše znovunalezené člověčenství dětí Božích. Na kříži, v hrozných mukách Ježíše Krista! Kdy pochopíme tuto nesmírnou lásku? Nikdy, protože na to bychom musili býti Bohem, abychom pochopili, co je to Bůh a jaká to byla oběť, když vzal On na sebe naši podobu otroka, aby nás svou krví v lidském člověčenství vykoupil!

Ježíš si ničeho neušetřil, žádné bolesti. Nebylo bolesti, které by nebyl vzal na sebe, jediné bolesti, která vyrostla z prvního odvrácení se tvora od tvůrce z prvního rozvrácení řádu prvním člověkem.

Vzal na sebe hlad a bídu a bezmocnost a zimu malého dítěte, únavu tělesné práce a nevděk práce intelektuální. Byl nemilován za tolik lásky, byl nechápán a zraňován tam, kde se nejvíce dával. On, Bůh, byl pokládán za rouhače, on, jenž tak horoucně miloval svůj národ, byl prohlášen za hlavního nepřítele svého národa, jenž musí spíše zahynouti, nežli aby pro něho, pro jeho výstřednost byl obětován celý národ. Vzali mu čest a dobré jméno, byl poplíván, usmýkán, bičován, v krvi se utápí jeho svaté tělo u bičovacího sloupu i na kříži. Opřeno je jeho

svaté tělo a zmučené a rozdrásané svaté tělo o drsnou kůru, údy nataženy, ústa hoří v horečce, roje hmyzu jitří jeho svaté rány a on proti tomu všemu bez pomoci. Jeho sluch rozdírá ďábelský chechtot vrahů, jeho nepřátel, velekněží, rouhání, posměch a vyzývavý křik, aby sestoupil s kříže. Ďábel jako by tušil, že Ježíšova láska je silnější než krutá muka, že nesestoupí, a proto mu hledí ztrpčiti co nejkrutěji jeho sladkou obětující se lásku.

Byl opuštěn ode všech. Kolem kříže se tulí Marie a jen hlouček zbožných žen, protože z mužů tam zůstal jen Jan, Miláček Páně. Jeden z učedníků Krista prodal, druhý zapřel, všichni utekli. Hrozbou, křivdou a nespravedlností veřejně doznanou, i velekněžími, kteří nepopřeli před Jidášem nevinu Kristovu. Ale co se jim jednalo o vinu nebo nevinu. Ježíš jim byl nebezpečný, ohrožoval jejich starý zákon. Musili by ustoupiti se svým starým kněžstvím a proto, ať je utracen ten, který chtěl vybudovati nové náboženství na lásce, ne na strachu, ne na počtu a na váze obětí Hospodinu i jim.

Když volal Ježíš k nebesům: »Je dokonáno, v ruce tvé, Pane, poručím duši svou«, naplnil úlohu Vykupitele. Zaplatil za nás svrchovanou poslušností. On, Syn Boží, a v této jeho oběti, v jeho posledním vítězném zvolání stali jsme se opět Božími miláčky. Více než Božími miláčky. Děťmi jeho, účastníky jeho vlastní přirozenosti a jeho božského života. Při smrti Kristově roztrhla se opona chrámová ve dvě. Roztržena přehrada jen hrůzné úcty mezi Hospodinem, mocným Bohem, a mezi námi ubohými ničemnými tvory. Již vás nebudu nazývati služebníky, nýbrž přáteli svými. Více: děťmi svými.

Nezapomínejme nikdy na to, že jsme se stali děťmi Božími na kříži. Mnoho stálo naše vykoupení a naše synovství Ježíše Krista. Tolik opuštěnosti, tolik hořkosti,

tolik muk a úzkosti, že sám volal, že je smutná jeho duše až k smrti. A ty bys chtěl bráti na lehkou váhu své Boží synovství? Tobě by nebylo vůbec nic líto tvého Spasitele? Nezapomínej, že musil za všechno zaplatiti, že každý tvůj hřích byl obsažen v jeho vzdechu, v jeho bolestech, že každý hřích vynutil krvavý pot, že z těch svatých ran, jedna rána a jedna krůpěj je také tvá, že to je naše dílo, toto tělo rozedrané, poplivané, zohavené. Ježíš všechno rád obětoval, jen jedno bylo pro něho mukou strašnou, když svým vševědoucím zrakem viděl v budoucnosti ony nešťastníky, kterým je lhostejna bolest Páně, kteří nechťejí jeho lásku, milosrdenství, jeho obětavou lásku, kteří volají, aby krev Páně sestoupila jako mstící krev na ně a na jejich syny.

Když tolik stálo Ježíše Krista naše synovství, nemůžeme, nesmíme se spokojiti s tím, že jakžtakž si uchováme své svaté synovství. Věru, to by bylo málo před potokem slz a krve nejdražší. To všechno Pán pro tebe podstoupil, to vše ti dal, nejenom aby ses *stal* dítětem Božím, nýbrž abys mohl *žít* jako dítě Boží, nejenom abys *slul* synem Božím, nýbrž jím byl a podle toho též žil. Abys dále rostl podle svého svatého synovství. Vždyť tato krev Páně má nesmírnou sílu. Tak jako stačila obmytí hříchy celého světa a všechny lidi učiniti Božími dětmi, tak také stačí všechny posvětiti, ozbrojiti je proti všem jejich sklonům, nedokonalostem a slabostem, je sto přetvořiti povahy nejvzpornější, jen když se otevřeme síle svaté krve Páně.

Proto čerpej co nejhorlivěji z moci a síly svaté krve Páně. Kříž Páně unese i tebe, unese celou tvou touhu a slabost, pomůže ti, abys mohl duchovně růsti ve svém synovství, které jsi natrhal se svatého stromu kříže poslušnosti Ježíšovy. Ježíš se nespokojil s tím, že jednou

podal svou oběť na kříži. Když proměnil při poslední večeři své tělo a svou krev, proměnil je jako tělo podané v oběť a jako krev nabídnutou k oběti. Na kříži pak toto podání a nabídnutí bylo přijato a naplněno. Tak přikázal Ježíš, abychom proměňovali jeho tělo a krev, jakožto tělo obětované, jako krev nabídnutou k prolití. Tak tomu má býti ode věků do věků. To je ona nová oběť. Církev koná tuto oběť, koná to, co Ježíš ustanovil, na jeho památku, zpřítomňuje, co bylo podáno při poslední večeři, proměněno při poslední večeři a obětováno na kříži. Ježíš chtěl, aby tato jeho oběť lásky na věky stála před námi. Jako výzva. Jako výzva našemu synovství. Církev oděla oběť Kristovu svatými obřady, protože cítila posvátnost a nesmírnost oné oběti, že se nechtěla jen tak říkajíc holýma rukama dotýkati svatých tajemství lásky Páně.

Zpřítomňuje se tu oběť Kalvarská a poslední večeře. Zpřítomňuje se tu také zrození tvého Božího synovství. Tak by nás měla každá mše svatá, každá oběť mše svaté upamatovati na nesmírné obdarování, kterého se nám dostalo na kříži a na povinnost, kterou jsme přijali — žíti v síle a světle tohoto svatého synovství. Aby krev Páně stála před naším duchovním zrakem jako velký závazek, k ustavičnému uskutečňování, prohlubování, naplňování a zdokonalování našeho synovství. A když se Ježíš podal v oběť nebeskému Otci a my jsme také jeho dětmi a víme, že Bůh je hoden nesmírné a věčné slávy a teď jsme Božími dětmi, již ne cizí, již ne jeho nepřátelé, když Ježíš očistil všechno, co máme, i nás, že můžeme dnes podati sebe v oběť; podejme onu poslušnost, kterou Ježíš uskutečnil svou oběť, podejme svou poslušnost hlavně tam, kde krvácí srdce, kde jsme podobnější Ježíši velkodušně obětujícímu sebe celého; obětujme tam ve spojení s obětí

Kristovou všechno, co je nám těžké, krvavé, bolestné, všechny své slzy, ústrky, krev, pot, únavu, nevděk, urážky a křivdy. To vše spojme jako děti důvěřující Otci a přesvědčené, že Otec si zasluhuje, abychom toto všechno přijali v důvěře z jeho rukou a podali mu to s důvěrnou oddaností tak, jako dítě podává sebe Otci.

Krásná je mše svatá v tomto smyslu, s tohoto hlediska, jinak tak málo známého. Je to více než obřad, je to obět dítěte sebe, ve vzpomínce na to, jak toto dítě v první oběti prvního svého Bratra stalo se Božím dítětem a že je vhodné a spravedlivé, aby i ono dovedlo, když má takovou pomoc a sílu, stát se samo podobně tak jedinou obětí všemi skutky a kroky, svou celou bytostí, jak to ukázal jednorozený Syn Boží.

K udržení a ke vzrůstu života je nutný pokrm. Tak je nutný i duchovní pokrm k udržení a rozmnožení života Božího dítěte. Obětovaným Spasitelovým tělem vyrostl nám nový život Božího dítěte a týmž obětovaným tělem jeho máme růsti a udržeti se ve svém novém životě.

Ježíš to sám prohlásil několikráte. Jak při příslibení velebné svátosti, tak při jejím proměnění, při jejím ustanovení při Poslední večeři. Praví výslovně: »Nebudete-li jísti těla syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti života v sobě.« A potom ještě jednou na podiv svých učedníků nad touto řečí znovu zdůrazňuje: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, *má* život věčný... Neboť tělo mé jest opravdu pokrm a krev má je skutečně nápoj...«

Andělský učitel uchopil se slov Spasitelových, kterými nazývá sebe Chlebem sestouplým s nebe, a praví, že chléb svátostného těla Páně má obdobné účinky v duchovním ohledu, jaké má chléb tělesný v ohledu časném: udržuje, rozmnožuje život a naplňuje radostí lidský život.

Udržuje lidský život, udržuje život Božího dítěte. Pokrm musí býti úměrný životu a když nám byl vlit nový život skrze Kristovo svátostné tělo, musí býti téhož rázu také pokrm, kterým by se náš život mohl udržovati. Nezapomínejme, že tento život Božích dětí je vydán velkým nebezpečím, mnohým zkouškám, těžkostem a svízelným pozemského života. Tolik pokušení, nástrah, nebezpečí nás oddaluje od našeho Otce, tolik pokušení a nebezpečí útočí na naše synovství, na naše důvěryplné synovství. Potřebujeme proto posilovati se v tomto synovství Tělem,

přijímáním Těla, které dovedlo se dáti v synovské oddanosti a lásce, v poslušnosti naprosté až k smrti. Takovou posilu potřebuje naše synovství, protože hřích, jak jsme viděli, je především útok na naše synovství, abychom se chovali k Bohu jako k cizímu, abychom vypověděli jemu synovskou oddanost. Proto potřebujeme se posilovati pokrmem Božího synovství. Tělo Páně je tělem naším, ale také zároveň tělem jednorozeného Vtěleného Božího Syna. Proto, když se spojíme s tímto tělem, budeme silni, abychom mohli podobně také všechno Otci dáti jako Ježíš, jenž dovedl býti poslušný až k smrti, a to v největších obětech a požadavcích, které na něho měl nebeský Otec.

Ovšem, to musí býti více, než jen pouhé přijímání na rty. Ježíš chce, abychom jej přijímali do svého života jako pokrm, jako denní chléb, jako něco, s čím se spojíme. Je chléb života. Proto je důležité přijímati Ježíše do svého života. Má-li nám býti pokrmem k udržení a rozmnožení života, je třeba jej přijímati opravdu uvědoměle do života, do svého celého života, do života svých denních a skutečných strastí, zkoušek, těžkostí, slabostí, zápasů, do svého povolání i do své povahy, do své rodiny i do své práce, čili zkrátka přijmouti Ježíše do onoho skutečného života, ve kterém máme uskutečňovati svůj život Božího dítěte. Potom bude nám jeho Tělo k udržení a rozmnožení tohoto života. Velebná svátost sice působí ex opere operato, působí sice svou silou, ale nepůsobí magicky bez jakékoliv naší spolupráce, nepůsobí jen tím, že je přijat mechanicky. Musíme přijmouti Ježíše tak, jak přijímáme někoho a ne něco, neboť jeho tělo je tělem jednorozeného Syna Božího a je vhodné a spravedlivé, abychom toto tělo přijímali tak, jak je, totiž s jeho celým člověčenstvím, ale také spojené s jeho bož-

stvím a dále ještě s celou nejsvětější Trojicí. Teprve pak přijímáme opravdu, jestliže jej přijímáme celého tak, jak jest, a jestliže jej přijímáme tak, jak chce nám se dáti, jak chce k nám přijíti. On chce k nám přijíti právě proto, aby v nás ten nový život rozmnožil a udržel, aby nás naučil žítí tak, jak on žil, jako Boží Syn, totiž v dokonalé poslušnosti a lásce k Otci, v lásce a k poslušnosti, která ví, co je Otec, a jaké lásky je hoden a která proto také svému nebeskému Otci všechno dá, která pro něho vše učiní.

V tom je celá naše mravnost, jak jsme viděli, totiž napodobiti Otce v jeho životě. To je náš nadpřirozený život Božího dítěte, že budeme žítí podobně, jako Otec žije, jej poznávati a milovati jako on sebe poznává a miluje, podobně dokonale a podobně naprosto a podobně na prvním místě a celou bytostí, jako on sebe miluje.

To vše ovšem nedovedeme ze svých sil. To dovedl Ježíš, jednorozený Syn Boží, jenž podal Otci úctu a klánění a lásku a poslušnost jeho hodnou. Proto když toto je náš nový život, jen on, jenž je jedním z nás a zároveň soupodstatným s Otcem, jen on nám také může dáti a udržeti a rozmnožiti tento nový život, jenž je životem z Otce, životem účasti na jeho vlastním dokonalém životě.

Proto nechápeme stále ještě houževnatě se držící ostýchavěřících i tak zvaných dobrých věřících před velebnou svátostí a před častým jejím přijímáním. Stále se ještě setkáváme s jansenistickým názorem na Nejsvětější svátost patřenou jen okem naší ničemnosti a Boží velebnosti. Stále se setkáváme jen s úctou, někdy jen s domnělou úctou k Tělu Páně. Správně na to odpovídá jeden mystik: »Úcta k velebné svátosti? Uctíš nesmírnou lásku, volající k sobě a k požívání svého těla, uctíš ji jedině tím, že přijdeš co nejčastěji a s největší důvěrou. Jak jinak

chceš uctíti lásku, která čeká, aby se rozdávala. Když Ježíš neváhal za nás vydati své tělo a svou krev, chtěli bychom nyní ze své úcty nechati takřka nadarmo kanouti tuto krev? Podobali bychom se lidem, kteří ze samé vážnosti k vínu by se ho nechtěli raději ani dotknouti.«

A potom, ta slova jsou nesmírně vážná. Nepřístupovati co nejčastěji ke stolu Páně by se nakonec obrátilo ve velmi malou úctu. Řekl Spasitel: »Nebudete-li jísti těla Syna člověka a pítí jeho krev, nebudete míti života v sobě.« Přeložme si to do všedního dne a do naší ubohosti. Nebudete míti života v sobě, nebudete žítí jako Boží děti, nýbrž budete hřešiti, budete urážeti Pána. Právě proto nám dává sebe za pokrm, abychom potom, a tím právě, mohli míti úctu k Tělu Páně. Čím častěji budeme přistupovati, tím více porosteme v úctě k jeho svatému Tělu a v úctě k Otci a v lásce k Otci.

Když nám byla dána za cíl celá dokonalost nebeského Otce tak, jak ji Ježíš ukazoval na zemi, když se jedná o dokonalost nesmírnou, potřebujeme k tomu pomoci nesmírné síly. Tím je právě jen Tělo Kristovo, obětované v nesmírné lásce k této velebnosti Otcově.

Nepřijímáme přece proto, že jsme hodni, nýbrž abychom se hodnými stali. Kdyby se jednalo o naši hodnost, nikdo z nás by nesměl nikdy přistoupení ke stolu Páně. Proto nebylo správné, když se jansenisté zdržovali častějšího svatého přijímání z úcty a když dávali za pokání a za kajícnost vyššího dokonalejšího již stupně zdržování se svatého přijímání.

Nesmíme viděti ve velebné svátosti jen nesmírnou vznešenost a velebnost Ježíšovu, nýbrž právě onu pokoru, kterou chce býti především naším pokrmem. Proto se také skryl do prostých způsob, abychom se ho neděsili a klidně přistupovali k tak strašnému tajemství.

Přijímáš jej tedy jako pokrm nového života, života Božího dítěte. Proto musíš přijmouti Ježíše do svého skutečného života, jak jsem již naznačil, přijmouti jej do společenství svého života. Nepřijímati jen povrchně. Nespokoj se tedy jen tím, že přistoupíš, že jej přijmeš na rty. Nýbrž v té chvíli zapomeň na všechno a otevři se celou horoucností celé své bytosti božskému Hostu. Otevři se jemu celým svým životem a nech jej působiti v sobě. Neboť má v tobě rozmnožiti tvůj život. Otevři jej tedy tak, jak stojí tvůj duchovní život před tebou. Otevři mu všechny své slabosti a snaž se žíti v těchto svých slabostech ve všech jejich denních zápasech, snaž se v nich žíti ze síly Ježíše, Chleba nového života, jenž přišel k tobě. Nespokoj se proto jen s oněmi několika oficiálními slovy modliteb, která odříkáš svému Ježíši těsně po svatém přijímání, nýbrž přes den hlavně žij z něho, jehož jsi přijal. Ve všech svých bojích, těžkostech, pokusech, bouřích, slabostech, pracích a úzkostech vracej se k němu, vracej se k síle Ježíše svátostného a obcuj se svým Kristem, mluv s ním, otvírej se jemu, pros ho, volej k němu o sílu. Působí ex opere operato, svou silou, ale to neznamená, že bys mohl jen mechanicky a nečinně jej přijmouti.

Mnoho věřících chybuje tím, že přistupují ke stolu Páně jako k nějakému obřadu, k nějaké pobožnosti, jedné z mnohých pobožností. Zde se jedná o více nežli o pobožnosti. Také chce býti Ježíš pokrmem nejenom ctnosti nábožnosti a pobožnosti, nýbrž chce býti pokrmem všech tvých ctností, které máš i které máš ještě velmi slabé. Chce býti, jak jsme řekli, pokrmem celého tvého života.

Ve svátosti oltářní vstupuje do tvého nitra nejenom Boží Syn, nýbrž také Otec a Duch svatý. Tak se můžeš vroucně přivinouti i k celé nejsvětější Trojici. I tu mu-

síš vzývati i v tomto objetí můžeš a měl bys prožívat lásku svého Otce a nabýti nového důvodu k lásce tvé k němu. Když prožiješ tu svatou skutečnost, že to byl On, jenž nám dal svého jednorozeného syna, uvědomíš si, že to byla také jeho láska, která nám dala jeho svátostné tělo, a že jako poslal ve všem Syna pro naše synovství, tak že i toto proměnění a podání svátostného těla jeho je z Otcovy lásky, abychom mohli se Synem Božím podobně Otce milovati, abychom mohli podobně žíti synovským životem Božího dítěte. Vždyť proto Duch svatý spolupůsobil při tvoření svatého Těla Kristova, aby nám bylo dáno, za nás dáno a nám jednou podáno k novému životu. Nezůstávej proto na povrchu svatého přijímání, nýbrž vstup do společenství nového života s Otcem i Synem i Duchem svatým.

Bůh je vznešený a nesmírný Pán nebes a země. Ale vedle toho je a zůstává Otcem. Taková je také naše modlitba. Modlitba je totiž obcování s Bohem. Obojí vyjadřuje naše modlitba, obojí stránku našeho poměru k Bohu. Je i klaněním Boží velebnosti, i důvěrným přítulením se děcka k Otcí.

Jest nábožným pozdvižením mysli k Bohu. Když uvážíme svou ubohost, že ve všem závisíme na Bohu, že všechno od něho máme, a když popatříme na jeho dokonalost a velebnost, cítíme, jak je daleko, jak je vysoko nad námi i jak jsme ubozí a daleko od něho. Proto zvedáme svou mysl, nás ubohých červíčků k němu, Pánu nebes a země. Nebylo by jistě správné, zapomínati na svou nepatrnost, přezíráti ji a navyknouti si na falešnou důvěrnost, která by ani nerespektovala toho, jak nesmírně nás Bůh přesahuje. Stále si musíme býti vědomi toho, že nic nejsme sami ze sebe a ničeho nemůžeme. Jsme ve všem na něm odkázáni a o všechno musíme prositi. To vyzvedá jedna stránka modlitby, modlitba prosebná a modlitba klanění. Tyto dva druhy modlitby jsou modlitby především retné, modlitby slavnostních okamžiků, modlitba chvil naší nesmírné bídy. Stále je třeba vraceti se k této modlitbě, která se zvedá z prachu nedostatečnosti a potřebsnosti k němu. Ale nezapomeňme na to, že není jen pánem časných statků. Dává a chce nám dáti nesmírně více nežli pouze tělesné a časné věci.

Učinil nás svými dětmi. To je jeho největší dar. Ve svém zjevení své lásky obětující vlastního Syna ukázal se nám největší. Proto by nebylo správné, že se Bůh tak snížil, že zničil sama sebe a vzal na sebe naše člověčen-

ství, čili, jak říká sv. Pavel, že zničil sama sebe, vzav na sebe podobu otroka, kdybychom proto snad měli si méně vážit Boha. »Či oko tvé jest nešlechtné, že já dobrý jsem?« Měli bychom Boha méně ctít za to, že se tak k nám sklonil? To je otrocká povaha, která uznává jen pány s důtkami, která se nedovede skloniti před velikostí lásky a lásku považuje za slabost. Právě, protože tak nám ukázal svou nesmírnou dobrotu, právě proto je třeba i této se klaněti. Té nejprve se klaněti, otcovské nepochopitelné lásce a dobrotě Boží. Klaněti se tomu, že On, Pán nebes a země dovedl se stát člověkem a choditi mezi námi. To je důležité náboženské pozdvižení myslí k Bohu. K tomu se pozvedejme, kdykoliv si vzpomene-me na své nesmírné vynesení a vyznamenání. Klaněti se Bohu také, protože je Otec a protože je otcovská láska. A když jej prosíme, prositi jej v důvěře právě synovské, v důvěře, která je přesvědčena, že nemůže nám Otec ničeho odepřít, když nám dal již toto: účast na Božím synovství, když nám Syna svého dal, když nám dal sebe, když nám dal účast na svém životě a na své slávě, že nám také dá všechno, čeho potřebujeme, abychom mohli žít jako jeho děti, abychom mohli dospět k němu až do jeho náručí. Křesťan, žijící z vědomí synovství Božího, prosí ne již jen jako žebrák, ne již jako sobecký žebrák, který jde k pánu prostě proto, že se mu tam dostane po čem pro svou osobu touží, nýbrž naše prosba k němu musí být prosbou synovské oddanosti, lásky věřící otci, lásky, která by chtěla odvděčiti se Otci a žít jako jeho dítě. Ovšem Boží dítě ví, že se stalo dítětem z čisté Boží milosti a že proto samo neunese tohoto života. Musí prositi. Tak jako nás jednou pozvedl ke své blízkosti, k blízkosti svého života, že můžeme žít takřka v domově jeho srdce, v blízkosti jeho vlastního života, tak také jediné

on může jej udržeti, jedině on mu také může dáti vzrůstat. Proto když prosí dítě Boží, když se zvedá ve vědomí své ubohosti přes své synovství, pak prosí především o to, aby On jej naučil tomuto životu, aby tento život v nás chránil a aby jej v nás stále rozmnožoval. O to prosí Boží dítě. A všechny ostatní prosby jsou nesený tímto duchem. Pane, dej mi všechno, abych byl a žil jako hodné tvé dítě. Dej mi všechno na duši, na těle, čeho k tomu potřebuji. V této prosbě dítěte je pak obsaženo všechno. Jsou v tom obsaženy i časné věci. Dítě Boží ví, že má svůj život Božího dítěte uskutečňovati v pozemském životě a že k tomu potřebuje Božího požehnání a Boží pomoci, aby přes všechny denní starosti a trampoty mohl žíti důstojně podle svého povolání. Prosí též o věci časné, ale prosí v důvěře, že mu Otec všechno dá, čeho potřebuje. Když mu sebe a Syna dal, že není, co by mu odepřel. Za druhé prosí v klidné důvěře, že čehokoliv bude potřebovati v tomto ohledu, že obdrží. Také ovšem ví, že když je nezasloužen onen život Božího dítěte, že je všechno nezasloužené a že je všechno Božím darem a že je nutné o to prositi. Proto prosí, v hlubokém vědomí dítěte odkázaného ve všem na Boha, tím spíše v životě podle božího života, v životě ze synovství Božího.

Ale třebaže je On Pán nebes a země a docela darmo z milosti nás povolal ke své účasti přece nás jen k ní povolal. Nejme již hosty a cizinci v Božím království, nýbrž jsme domesticí Dei. Patříme k rodině Boží. On je v nás, jako je otec u svých dětí, je v nás doma. Proto není třeba jen nábožně se k němu zvedati, nýbrž můžeme z něho žíti, můžeme žíti z oné tajuplné nesmírné jeho blízkosti; je přesažný, ale je také nesmírně blízko nám. A to je druhá tvář našeho Božího synovství: On není da-

leko od jednoho každého z nás. V něm totiž žijeme, hýbáme se a jsme. I jeho pokolení jsme. A ještě více. Tak jsme jeho pokolení, že máme žítí jeho vlastním životem, že máme žítí z něho, že máme žítí v jeho svaté blízkosti. Tím je otcem především v křesťanství, ne pouze že se o nás stará, nýbrž že nám vdechtl společenství svého života.

Tu nabývá náš poměr k Bohu, způsob našeho obcování s Bohem nové tvářnosti. Nesmírná blízkost a krásná důvěrnost nás volá.

Máme obcovati s ním, jako dítě obcuje doma se svým otcem. To je smysl naší modlitby vnitřní. Ne pouze retnou modlitbou, ne pouze modlitbou prosebnou, ne pouze modlitbou klanící se, nýbrž také modlitbou, která se dovede ztuliti v dlaní otcovské, která umí se svým Otcem krásně, prostince, srdečně obcovati, s ním mluvit, jednati, jako dobré dítě hovoří a jedná se svým Otcem. Abychom se nejprve dovedli ztišiti v této posvátné blízkosti u svého Otce.

Nemusíš se teprve pracně k němu zvedati. Stačí, když se ponoříš do této slastičné blízkosti a podivuhodné jeho zvláštní přítomnosti v sobě.

Radívají duchovní vůdcové, žítí v přítomnosti Boží. Je to krásné, ale nezůstaňme jen u začátku, abychom si pouze připomínali, připamatovávali Boží přítomnost. Tak uchopíme tuto přítomnost, tuto láskyplnou přítomnost Otce u svého dítěte, abychom postavili celý svůj život do této přítomnosti, abychom z ní ustavičně a stále plněji a uvědoměleji žili, abychom stále více ze svého života prosvěcovali touto podivuhodnou přítomností.

A pak, když stojíme jednou v Boží přítomnosti, pak z této přítomnosti vycházeti k celému svému životu. Proměňovati stále více svůj všední život na jedno svaté

a živé vědomí jeho zvláštní otcovské přítomnosti v nás. Nestůj před ním ovšem stále jen jak před majestátem. Stůj před ním jako před majestátem otcovské lásky. Aby ses opravdu již zbavil chladné obřadnosti, se kterou se většina lidí i křesťanů přibližuje k Bohu. Pokud toto neodložíš, nejsi křesťanem, protože křesťan je tvor, který prožil ne pouze theorii, nýbrž ve všech i nejposlednějších podrobnostech svého života krásnou blízkost přítomnosti Otce v sobě. Uč se tomu: důvěrně, synovsky obcovati s Otcem. Uč se mluvit s ním prostě bez velkých příprav, bez těžkého odění velkých slov. Ty musíš prožít tento svůj poměr dítěte k Otci. Pokud to sám neprožiješ, pokud budeš stále opakovati věty a slova a postoje druhých, nikdy nebudeš dosti Božím dítětem.

Tak si najdi tiché chvílky ve svém životě, kdy budeš prožívati třeba jen tuto jedinou myšlenku, že je dobrým pečlivým, nesmírným Otcem, jehož láska je sice nepochopitelná, ale právě proto není méně skutečná.

V této myšlence se odvážíš všeho v duchovním životě. Tato myšlenka tě pak bude puditi k tomu, aby ses očišťoval, aby ses stále těsněji přivíjel k němu. Nebudeš hledati slov. Budeš předkládati Bohu ne již slova cizí nebo svá, nýbrž své skutečné záležitosti, svůj skutečný život, své starosti, svůj opravdový duchovní stav.

Duše žije nadpřirozeně ze svatých tajemství, když je prožívá svou myslí a když se snaží podle nich žít, podle nich zaříditi svůj skutečný život. Soustřeď svůj život kolem této pravdy, soustřeď patření na všechna Boží tajemství kolem tohoto pro tebe ústředního tajemství. Všechna tajemství Boží ohledně nás se soustřeďují v myšlence, že Bůh chce býti naším Otcem, že se nám proto zjevil, abychom nejenom o něm věděli, protože zjevení neznamená jen nás poučiti, nýbrž také měli i to, co nám

zjevil. Proto duchovní život neznamená jen rozjímati myslí, rozumem o svatých tajemstvích, nýbrž prožívatí je všechna onou svatou hlubokou láskou, která se odráží v ústředním tajemství zjevení, že totiž Bůh nejenom zjevil pravdy, nýbrž zjevil sebe, Pravdu, a že tím zjevením dal nám účast na sobě, Pravdě, ne na některých pravdách. Proto všechnu vnitřní modlitbu prožij v této ústřední myšlence. Pak najdeš pravé slovo, či lépe řečeno, nebudeš míti vůbec slov a až budeš na vrcholu, zmlkneš před svým Otcem a budeš mu jen láskyplně zírat do očí, do jeho svatých tajemství. Až ho budeš objímat v sobě, ne již vztahovat k němu ruce, nýbrž pronikati k němu, do něho, přítomného v sobě, bude se mu důstojně klaněti tvé srdce, tvá mysl, tvá celá bytost. Budeš také dobře věděti, oč máš při tom prositi a jak prositi, jak chtíti všechno, abys obdržel a plně objal jeho, jenž je všechno. Nebudeš prositi o to a ono, nýbrž jeho o něho samého.

Což jste nevěděli, že já v tom, co jest Otce mého, musím býti vždycky? Tak bych řekl všem, kteří vzdychají nad všedností života vůbec a nad všedností svého vlastního života zvláště. Nebylo by dobrým výsledkem rozhodnouti se k plnému duchovnímu životu, kdybychom se dívali neklidně na skutečný všední den.

Když jsi Božím dítětem, jsi jím, či máš jím býti ve všem, do čeho tě Bůh postavil. Bůh tě postavil do světa, do života, do tvého povolání, dopustil i tvé slabosti i tvé sklony, abys tím vším a v tom všem uskutečnil své Boží synovství.

Jako se říká »Všude je zem Páně«, tak platí o křesťanu: »Všechno je chrám Boží.« Nejprve tvé nitro. Tvá duše je nejprve a zůstává stále, pokud jsi v milosti, domem Božím, chrámem Božím, ve kterém Bůh přebývá. Důvěrně přebývá, aby tě provázel celým tvým životem a aby ti dával sílu a prostředky, jak posvětit celý tvůj den, jak na každém kroku smýšleti, mluvit i jednati jako Boží dítě.

To je přece smysl milosti, že má omilostniti celý tvůj život. Nemohou býti v tobě dva zdroje tvého života, jeden přirozený pro všední den a pak nadpřirozený pro den sváteční. Nadpřirozené povznáší celou přirozenost, očišťuje ji, posvěcuje a dává našemu jednání jeden, či měl by dáti celému našemu bytí a celému našemu jednání jeden zdroj jednání, aby celý tvůj život byl i v přirozeném ohledu prozářen, proměněn nadpřirozeným, tvým Božím synovstvím totiž. Pokud to nebudeme uměti, nejsme dobrými křesťany. Stále budeme pokulhávat, stále bude rozdvojen náš život.

Celý smysl těchto slov je, ukázati na životní jednotu celého křesťanství a tedy na životní jednotu každého křesťana. Tímto zdrojem jednoty má býti svatá skutečnost našeho povolání k účasti na Boží přirozenosti a na Božím životě. Všechno v nás má býti tímto nadpřirozeným prosvíceno jako cílem, jako skutečností mající přetvářeti náš život v život Božího synovství.

Tedy nejprve prožij tuto skutečnost Božího synovství jako nejvznešenější a zároveň nejskutečnější a nejživotnější co vůbec máš. Prožij tedy nejprve skutečnost, že vše, co ti Bůh dal, dal ti proto, aby tě to přivedlo blíže k němu, abys tím vším mohl uskutečňovati a prožívat své Boží synovství. Milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému. Nic nám trvale nemá uškoditi. I když dopustí Bůh pády a hříchy, to proto, abys viděl svou slabost, aby ses tím pevněji přimkl k Bohu, své jediné síle, která dovede všechno zlomiti i tvou zlobu a slabost.

Rozuměj takto všem zkouškám denního života. Dopuštěním časného rázu i řízením tvého vnitřního nadpřirozeného života. Všechno přijmouti, jako že všechno, co Bůh sesílá, nejenom je v plánu Prozřetelnosti Boží, nýbrž že ti to má pomoci blíže a hlouběji k onomu nejvyššímu, totiž k Božímu synovství, k uchopení, prožití, prohloubení tvého Božího synovství.

Tak rozuměj i svému povolání a zaměstnání. Není malého a nepatrného a v duchovním ohledu bezúčelného, neužitečného zaměstnání. Všechno je třeba přijímati z rukou Božích, nejenom, jak znovu zdůrazňuji, z rukou Stvořitelových, nýbrž pod světlem tvého synovství. Vše ti má napomáhati k dobrému nadpřirozenému, k dobru tvého synovství. Proto musíš všechno přijmouti nejenom z ruky Prozřetelnosti stvořitelské, nýbrž z rukou Pro-

žřetelnosti určující tebe k nadpřirozenému cíli a určující tedy také všechny tvé okolnosti, osudy, události k tomuto synovství. Ze všeho máš umět vydobýti živnou krev svého duchovního života. Oleum de saxo durissimo, ssáti olej i ze skály nejtvrdší, jak praví žalm.

Tak ber na sebe svou denní práci. První tvá myšlenka ráno může býti na příklad tato: To Otec mi posílá dnešní jitro, on mi pošle nebo dopustí všechno, co budu mysliti, trpěti či konati. A to všechno proto, aby mne to přivedlo blíže k němu. A přivede mne všechno blíže k němu, když to přijmu v nadpřirozené víře důvěřující Bohu, nevěřící pouze v Boha, nýbrž také Bohu. Pokořit se pod moudrou a pečlivou rukou Boží vůči všemu a ve všem, co přijde, a být vděčný, radostný, pokorný ke všemu. Vděčný za každou radost, za každé dobro i za dobro zkoušky, která je jen částečným zlem, jež může otcovská láska proměnit v dobro, když je klidně a oddaně přijmeš jako z ruky Otce svého nadpřirozeného života. Radostně když vezmeš všechny možnosti vykonání dobra jakéhokoliv. Pokorně když přijmeš i své porážky, své slabosti, zjištění svých ubohostí a pokoříš se pod mocnou rukou Boží, abys uznal svou ničemnost, neschopnost a tím více očekával všechno od Boha a jeho silné lásky, silnější než je tvá zloba a tvá slabost. Potom, co tě odloučí od lásky Kristovy? I tvá vina tě jen blíže v lítosti a v pevném očekávání síly od Boží pomoci přiblíží k Bohu.

On, jako dobrý Otec, rozděluje se s námi o řízení světa. Každému z nás dal určitý úkol v tomto spravování světa, každý z nás má podíl na uskutečňování jeho svatých plánů. Svým denním zaměstnáním, svým povoláním, svými schopnostmi jsi dělníkem na Otcově vinici. Proto přijímej všechno své denní zaměstnání z jeho ruky

jako možnost prokázat mu synovskou oddanost poslušnosti a láskyplné spolupráce na Božím díle.

Tedy, posvěcovati svou denní práci. Nekonat ji jen jako nutnou, nudnou povinnost, jako něco, co by tě mohlo nebo dokonce mělo odváděti od Boha. Nesni o nějaké ideální práci, o ideálním místě a povolání, kde bys mohl žíti zbožně, kdežto na tvém místě je to skoro nemožné, nebo jen tak málo možné. To je trpký omyl. Všude je vůle nebeského Otce. To on tě postavil na tvé místo a proto musíš se snažiti vzíti každou práci a každou životní okolnost z jeho rukou v duchu důvěry a poslušnosti a posvěcovati to vše dobrým, přímo nejsvětějším úmyslem tvé poslušnosti, důvěry. Pak porosteš vším. Pak budeš umět hledati, nalézati po vzoru svaté Terezie Ježíškovy perly v prachu všedního dne. Nedej se svou prací ovšem tak zaplniti, že by tě zotročila, že bys na nic vyššího duchovnějšého si nevzpomněl. Prosviť svou práci vřelými, třeba kratičkými rozlety k Bohu. Postav se několikrát za den do svaté důvěrné Boží přítomnosti. Pohovoř si třeba kratičce s Bohem v sobě, klaň se mu, vzbud' svou důvěru v něho, odevzdej mu celý dosavadní čas a vše, cos konal, vypros si sílu pro další okamžiky. Vše přijímej z lásky Otcovy a vracej to v lásce synovské. Tak porosteš každým okamžikem, každým krokem a takřka každým úderem srdce k němu, porosteš ve svém synovství.

Nevyhýbej se ani radostem, které ti Pán sešle. Jsou to úsměvy Otcovy. Bež je jako závdavky jeho nekonečné lásky, přes drobné denní radosti snaž se sestupovati do radosti, která jest v živém prožití přítomnosti jeho nesmírné dobroty v tom, žes jeho dítětem. Nemusí tě žádná radost od něho odvésti, bude-li ti jen odrazem k radostem v něm, v něm jediném.

I bolest přijímej z rukou Otce, který si musí prořezávat svou révu. Uvědom si, že i bolesti jsou Otcem láskyplně míněny, Otcem sesílány nebo dopouštěny, aby ti zhořklo všechno stvořené, abys nezapomněl pro to, co ti působí bolest, co tě opouští, na Něhož, jenž jediný opustiti nemůže. Pak spoj své bolesti s utrpením Ježíše Krista, s utrpením jednorozeného Syna Božího, který je přinesl v lásce k nebeskému Otci. I ty máš tuto možnost zadostiučinění za viny své i svých bližních svému Otci. V tomto svatém spojení dítěte Božího s mukami jednorozeného Syna Božího má tvá bolest Božího dítěte nesmírnou cenu. Výkupnou, smírnou, očištnou. Vzpomeň si, že jsme všichni povoláni za děti Boží, spojeni v tomto svatém povolání a v Ježíši Kristu. Všechno utrpení všech, ponořené do ran Ježíše Krista, může všechny očistiti, všem pomoci blíže k Otci. Zdráhal by ses ty, Boží dítě, podati bratřím tuto číši občerstvující krve svého utrpení?

Mnoho lidí si vůbec neuvědomuje, jak žijí roztříštěným duchovním životem. Zkoušejí to s nejrůznějšími cvičeními nejrůznějších ctností, množí svá dobrá předsevzetí podle nejrůznějších nápadů, podle toho jak se jim právě ošklivě zjeví nějaká jejich chyba, jak je zpovědníci napomínají nebo podle toho, jak se jim zjeví před očima nějaký krásný příklad svatých či zbožně žijících bližních. Také každou chvíli je zaujme jiná pravda a podle ní jako podle ústřední pravdy řídí a vyrovnávají svůj duchovní život. Podle toho také se kroutí jejich duchovní život podivnou klikatinou.

Zjednodušení duchovní život je starým ideálem všech duchovních otců. I vy cítíte tuto potřebu zjednodušení, sjednotiti především svůj duchovní život. Zjednodušte jej tím, že jej sjednotíte v ústřední myšlence, jak ji chá-

pe sám Spasitel, když stále hlásá poselství o Otci, o tom, jak všechno podle jeho příkladu máme jen k Otci zaměřovati, jemu věřiti, jemu se svěřiti a všechno z lásky k němu konati a tak ho, jediný cíl, svůj jediný hodný cíl věčné touhy své oslavovati. Abys hledal v křesťanství a ve svém duchovním životě ne sebe ani ne tak svou spásu, jako jeho oslavení a naplnění jeho otcovské svaté vůle, aby On, Otec, byl celým životem tebe, jeho dítěte! Pak ti vše prospěje a nic neuškodí, až ti bude život znamenat Krista a smrt zisk, největší zisk, protože spočineš dokonale, na věky a naprosto v Něm, v jeho náručí. A to je nebe. A život sem směřující bude předsíní ráje, závdavkem ráje, počátkem ráje. Nebe je totiž Bůh a kdo do něho postaví svůj život, žije již v nebi.

Když klade Ježíš vedle sebe přikázání lásky k Bohu a k bližnímu, dává této spojitosti nový podklad. Naše láska k bližnímu je dána tím, že i bližní je povolán za Boží dítě, za druhé, že i za něho zemřel Ježíš, a za třetí příkladem, kterým byl tento život obětován, totiž ve svrchované lásce, která neváží, nepočítá a dává sebe až k oběti života.

Již modlitba Otčenáše je výmluvná v tomto smyslu. Tak, jak nás učí modliti se k Bohu jako k Otci, tak nás také učí zahrnovati všechny lidi do všech proseb Otčenáše. Nikdo se nemá modliti sám za sebe a za své zájmy, nýbrž, když se obracíme k Otci, pak se obracejme za potřebami všech, nesme všechny ve svých prosbách.

Lásku k bližnímu a shovívavost a pohotovost k oběti to všechno staví Ježíš na skutečnosti, že jsme všichni povoláni za dítky jednoho Otce. Nemožno oddělit lásku k Otci od lásky k bližnímu. Již proto ne, že Otec nebeský zahrnul všechny lidi do lásky svého Syna. Jeho Syn za všechny umírá, všechny nosí ve svém srdci. Tak za všechny zaplatil nebeskému Otci, že Otec nebeský v bližních vykoupených vidí svého Syna. Cokoliv učiníme nejmenšímu ze svých bližních, učinili jsme samému Ježíši. Tak se na to dívá nebeský Otec, protože jakou měrou my měříme, takovou nám bude naměřeno, a protože přijde soud Synův, podle kterého odsoudí ty, kteří se chovali tvrdě k němu ve svých bližních. Vždyť Otec posílá svého Syna za všechny, aby nikdo nezahynul, kdo je dobré vůle. Ke svaté jednotě volá Ježíš všechny, protože chce, aby byl jeden ovčinec a jeden pastýř. Prosí právě Otce jako o svrchovaný dar, aby mu všechny dal,

aby všichni byli tam, kde on je, aby všichni byli oděni slávou, která jemu přísluší. Modlí se, aby všichni jedno byli, jako on a Otec jedno jsou, aby tedy všichni byli syny nebeského Otce, jako jím je Ježíš. Proto za všechny vylil svou krev. Jeho krev bude prostě novou úmluvou za mnohé. Jako se v krvi prvé úmluvy izraelité stali zvláštními Božími miláčky a syny Božími, tak se krví Nového beránka stávají lidé novým lidem, lidem Božích dětí. Již přirozená láska a péče Boží o časné záležitosti všech ukazuje, že láska Boží chce všechny zahrnouti a všechny pozvednouti ještě k vyšší účasti na svém synovství a otcovské péči.

A z toho plyne celý náš život ve světě, protože my viditelní žijeme s viditelnými lidmi ve viditelném světě. Bůh nás spojil s našimi bližními, abychom jim byli bratřími, abychom jim pomáhali v jejich životě Božích dětí, abychom jim pomáhali uskutečňovati tento život Božích dětí.

Tím je určeno celé naše chování k bližním. To nejsou jen naši spolužijící, známí a přátelé, nýbrž, a to stále zdůrazňuje Ježíš, to jsou dítky nebeského Otce. Tak je třeba se dívat na bližní. Tak je třeba postavit si svůj celý vztah k bližním, na tuto základnu. Říká výslovně, že máme jednati s láskou a dobrotou a shovívavostí, protože jsme dítky nebeského Otce, abychom jednali podobně dokonale, jako jedná On, dokonalý nebeský Otec. Ježíš odstraňuje závory národnostní a náboženské, když učí viděti bližního v každém potřebném, v každém člověku. Již jeho příklad je v tom ohledu směřodatný. Pomáhá všem a každému, kdo se na něho obrátí, i lidem z pohanství. Ujímá se hříšníků, ujímá se malomocných, ujímá se publikánů i hříšnic, uzdravuje nemocné všeho druhu, sklání se nad zraněnou láskou otcovskou, mateř-

skou i sesterskou. Ale hlavní lásku k bližnímu ukázal nám všem, když za nás všechny klade svůj život a když jej dává dobrovolně.

Při poslední večeři odevzdává svou závěť učedníkům. Odevzdává jim svou lásku. Láska byla přikázána již ve Starém zákoně, ale to nové, co Kristus dává, je láska k dětem Božím, láska Božího Syna, který dovedl dáti i svůj život, právě abychom život měli a všichni abychom jej v hojnosti měli. A tento život dal za všechny. Jeho láska sahala až k hranicím možnosti, protože za ně dal svůj život, život bohočlověka, život nekonečné ceny. Tuto lásku, lásku bohočlověka, lásku obětující se až k smrti odevzdává svým na památku jako svou závěť. Po tom poznají lidé, že jsme Kristovými učedníky, budeme-li mítí tuto lásku, lásku schopnou oběti až do krajnosti, lásku, která dovede i život položit za bratry, jako to dovedl On! A položil jej za to, abychom měli nový život. Taková musí býti naše láska k bližnímu. Křesťanská láska není láskou vypočítavou, není láskou jen humanitní, křesťanská láska, láska Kristova miluje bližního jako Boží dítě a proto, aby z něho dítě Boží učinila. Taková je láska nejprve manželů. To je láska dvou Božích dětí, které si mají pomáhati, aby mohly v sobě uskutečnit život Božích dětí, a dále, aby daly světu novou buňku tajemného těla Lásky, aby aspoň ve dvou lidech byla uskutečněna láska Božích dětí. Dále taková má býti ona láska Božích dětí, aby to, co vykveté z Božího požehnání, z tohoto posvátného spojení dvou dětí Božích, aby bylo opět přijato jako Boží dítě. Tak se dívá křesťanská matka, křesťanský otec na své dítě. Ne pouze jako na předmět svých časných starostí, ne pouze jako na svůj pozemský poklad, na svého poloboha, nýbrž jako na Boží dítě, které bylo rodičům svěřeno, aby z něho vy-

chovali dospělé a dokonalé Boží dítě. Tak jim bylo svěřeno, aby vypěstili v něm onen základní život Božího dítěte, který se může rozrůstat. To je ochranou proti přemrštěné, jen přirozené lásce a zároveň je to záruka proti tvrdosti, necitelnosti a bezohlednosti vůči slabému lidskému tvorů, protože kdo přijímá nejmenší z nejmenších Kristových v jeho jménu, Krista samého přijímá. Neboť přijal Boží dítě a Boží dítě je z Ježíše Krista.

Když pak je bližní Božím dítětem či povoláním za Boží dítě, celý náš poměr k němu se od základu změní. Nemůžeš se pak dívat na svého bližního jako na předmět jen svých choutek, jen jako na předmět svého vysávání. Tak povstává žena k nové výši, není tu jen pro mužovy oči a jeho žádosti, nýbrž je tu pro jeho srdce a pro jeho synovství Boží. Má sama svou důstojnost jako povoláná za Boží dítě a má druhou důstojnost, aby mužovi pomáhala v tom, v čem i on potřebuje pomoci, aby se nedomníval, že je sám hotov a dokonalý a že nepotřebuje ženy, která mu nemá co říci a co dáti. Mají býti přece muž a žena jedno tělo, ale také jedna duše, právě v tomto svatém synovství Božím.

Když je každý povolán za Boží dítě, nemůžeš se chovati tvrdě, nespravedlivě a nelaskavě k Božímu dítěti. To platí o všech, i když je to nejprostší, nejnižší, jak se říká, tvůj podřízený, protože jsme všichni dítky nebeského Otce a podle toho musí býti naše oceňování bližního. Co jsou všechny hodnoty a důstojnosti lidské proti této nesmírné důstojnosti povolání k Božímu synovství!

Kolikrát již padlo heslo, zda Ježíš řešil sociální otázku. Ježíš učinil něco mnohem lepšího. Neřešil sociální otázku, protože řekl jednomu člověku: »Člověče, kdo mne ustanovil rozdělovatelem vašich statků?« — ale naučil nás dívat se na naše bližní jako na něco nesmír-

ného, vznešeného, jakožto na povolání za Boží děti. Kdybychom byli proniknuti tímto přesvědčením, kdybychom z něho žili, našli bychom vždycky způsob, jak se správně postavit ke svému bližnímu ať v jakémkoliv postavení, ať v jakémkoliv poměru k nám a nás k němu. Jak bys mohl utiskovati Boží dítě, ubližovati Božímu dítěti? A potom co bys neučinil pro dítě Boží? Hlavně v ohledu duchovním. Tu jsme u nejdůležitější posily apoštolátu. Když jsou všichni povoláni za Boží dítě a když není větší důstojnosti a když tak málo lidí ví o tomto svém velkém štěstí, nebyl bys krutý, kdyby ses nechtěl rozdělit o toto své štěstí? Neměl bys všechno učiniti, všeho se odvážiti, všechno podstoupiti a podniknouti, abys všechny získal, abys všechny přesvědčil slovy a hlavně životností svých krásných slov a příkladem, že možno lidi učiniti šťastnými, že možno jim dáti něco nesmírného, z čeho by se dalo žítí za všech okolností a ve všech potřebách?

Nemůžeme dáti silnějšího a velkorysejšího podkladu jakékoliv myšlenky apoštolátní, misijní nežli tuto: Všem byla podána v Ježíšově krvi a v jeho synovství milost účasti na synovství Božím. Tím byla dána tato milost i světlo poznání svaté milosti. Ale je ještě tolik lidí, kteří jdou tak shrbeni přízemním krokem. Co bychom neučinili, čeho bychom se neodvážili, abychom zvěštovali všem blahé poselství? Lidé, nejste povoláni k tomu, abyste se plazili věčně při zemi a zůstávali ve svých ubohých radostech, kterým říkáte štěstí, nejste povoláni k tomu, abyste se dusili prachem pozemských obzorů. Vysoko, až do náručí nebeského Otce jste byli vyzvednuti v krvi jednorozeného jeho Syna. Uchopte tuto svou nejsvětější, nebeskou, nadpřirozenou důstojnost!

Tato láska k Božímu synovství pak bude vynalézavá,

protože to je láska Ježíše Krista, jenž dovedl vynalézati vtělení, svátostný pokrm svého těla, smrt na kříži. Nikdo nemůže již více milovati. Sám to prohlásil. Proto má ve svých rukou všechny možnosti, všechny síly a obětavost až do krajnosti.

Láska je prozíravá, láska k Božímu dětství, která dovedla Ježíši vdechnouti takové zázračné prostředky lásky, osvíti i tebe a všechny apoštoly, aby dovedli dobře viděti všechny potřeby a bolesti a dovedli správně v důstojnosti a důležitosti svatého synovství Božího viděti a najíti také léky a prostředky, jak přivést lidi k nahlédnutí této nesmírné milosti a vznešenosti, jak je přesvědčiti, jak je zapáliti, jak je přivést k nim samým do jejich nejvlastnějšího středu, do kterého je Bůh sám vynesl tím, že jim dal milost a tím účast i na přirozenosti i na životě nebeského Otce. Svět by se mohl změnit, kdybychom se dali přetvořiti touto myšlenkou povolání za děti Boží. Sebe bychom správně chápali i bližní. Láska Kristova by nás pudila, svítila by nám i sílila by nás.

DUCHOVNÍ MATKA NAŠEHO BOŽÍHO SYNOVSTVÍ

Boží rodinou mělo býti celé lidstvo. Když se zpronevěřil Adam Božímu synovství, vyvolil si Bůh aspoň jeden národ, ve kterém chtěl uchovati svou myšlenku synovství. Vyvolený národ měl se chovati k Bohu jako ke svému Otci. Hospodin se věru otcovsky staral o svůj vyvolený národ. Ale ani vyvolený národ nepochopil svého vyvolení a poslání. Ani on nechtěl žíti jako Boží rodina v synovství Božím. Stále snil jen o pozemském království. Zatím ale Bůh sám chtěl býti králem svého lidu, králem, otcem, jehož poddaní se budou cítiti jako jeho děti.

A vedle těchto vyvolených Božích dětí byli tu miliony lidí bloudících v temnotách, kteří neznali Boha; znali jen bohy, nosící lidské slabosti a ohromující lidi jen svou nesmírností, mnohdy i nesmírností zloby a hříchu.

Proto přichází Bůh sám na zem, sám Boží Syn, aby učinil urážku nebeskému Otci a aby se rozdělil s námi o své synovství, aby i nás učinil Božími dětmi s životem obětovaným v nejvyšší poslušnosti, v obětovaném životě Božího Syna z lásky k nebeskému Otci. Vzal na sebe naši lidskou přirozenost, aby nás lidi vykoupil a učinil opět Božími dětmi. Tak zase obnovil otcovský a synovský poměr Boha a lidí. Když Otec a děti, tedy také rodina. Tak založil Kristus Církev. To je jeho nebeské království. Taková měla býti nová rodina: královstvím, ve kterém vládne Boží vůle, do kterého přicházejí všichni ti, kteří přijímají Ježíšovo synovství a poslušnost jeho k Otci.

A celý onen nový život Božího synovství, který nám

přinesl, svěřil tomuto království, své Církvi, protože tak vykreslil své království v podobenstvích, že je chtěl mít jako společnost, s autoritou, jako společnost viditelnou s viditelným přijímacím znamením křtu, s viditelnou obětí, s viditelným vrácením Božího synovství, s viditelným pokrmem tohoto nového života.

Ale jeho společnost a jeho království mělo být rodinou. Lidé měli od této Církve jako od své matky přijímati svůj nový život. Církev měla a má být nejprve rodinou Božích dětí, těch všech, kteří jsou povoláni za Boží děti. Je matka naše a bez ní nebudeme mít života Božího v sobě. V jaké míře se k ní přivineme, jak uznáme její svaté mateřství, v té míře se nám může dostat onoho nového života, života Božích dětí.

Má nás nejprve zplodit k novému životu. Nenarodí-li se kdo znovu z vody a z Ducha svatého, nebude mít nového života. Ale i Duch svatý i očištná síla křtu i celé synovství Boží a moc přivtělovací k synovství Ježíše Krista bylo dáno především jí, matce nového života, Církvi. Jí bylo především řečeno, aby křtila, jí byl slíben Duch svatý, z něhož se rodí děti nového života nové rodiny. Jí byl slíben Duch svatý, duch Pravdy a proto jen ona učí mocí Ducha svatého, tak, jak to řekli kdysi o Kristu vojáci Herodovi a velekněží: »Mluví jako moc mající, tak jak ještě žádný jiný člověk nemluvil.« Hlásá svaté poselství Kristovo, celé poselství stále přizpůsobené potřebám doby, ale nikdy ne zrazené. Podává je celé, ničeho z něho neslevuje a přece při tom je dovede podávati tak, aby podalo léky na rány v pravou chvíli. Ona proměňuje svátostné tělo Kristovo a rozdává je, ona uděluje všechny ostatní svátosti, které dávají, vracejí, udržují a rozmnožují duchovní život Božích dítek. Není milosti, které bychom nebyli přijali od ní. Je velká mat-

ka, která ze svého přebohatého klína rozdává milost a zásluhy všech všem, nejprve ovšem zásluhy Ježíše Krista. Do jejího lůna skanula veškerá krev Ježíšova a veškerá její výkupná cena a síla. Ona má celého Krista, jí byl celý dán, aby nám ho celého dávala. V ní jsme spojeni se vzdechy a zápasy všech lidí všech dob, se vzdechy a zápasy hledačů Boha, i těch, kteří jej šťastně našli, v ní jsme spojeni se všemi výkřiky touhy, bolesti, úzkosti, osamocenosti a únavy. V ní jsme spojeni se všemi krupějemi krve prolité za svatou, celou pravdu Kristovu. Všechna síla, sebezápor, boj, odolávání, porážky i povstání vítězná, to všechno se slévá v jejím lůně. To všechno ona dovede přijmouti, proměnit, posvětit, Kristem naplniti. Tomu všemu dovede dáti směr a smysl. Tak žijeme všichni ze všech, protože z ní všichni načerpali sílu k oněm zápasům a vítězstvím. V ní překonali všichni vítězové i své toliké porážky.

Ona se dále modlí jako dobrá a starostlivá matka za všechny lidi, za všechny potřeby všech. Nezapomíná na nikoho, na ničí potřeby. V ní se modlí prosté i vznešené duše, umějící hovořiti s Bohem v závratném tichu.

Ona stále přemýšlí, jak zachytiti bloudící, jak utvrditi kráčeující. Spása duší je jejím prvním zákonem. Stále vycházejí z jejího srdce nové pokusy, nové metody, noví apoštolové, pokropení krví Krista, milovníka duší.

Proto nemůže ani tvůr duchovní náboženský život obejít se bez této matky. Nemůžeš říkati: Krista ano, z celé duše ano, ale Církev nikdy. Jako by byla Církev znetvořením myšlenky Kristovy v království Božím. Církev je matkou tohoto království, je sama tímto královstvím, totiž začátkem a předehtou a prvním jednáním tohoto království Božího.

Jí svěřil všechno, s ní je spojen na věky, jako hlava

nás všech, jako hlava oné tajuplné rodiny, které říkáme Tělo Kristovo, nebo mystické tělo Kristovo. To není jen nejasné, neurčité společenství těch, kteří nadšeně přijali Krista a jeho vykoupení, nýbrž je to společnost těch, kteří přijali Krista do svého života, do lidské společnosti, a proto také Církev, která je uskutečňováním právě tohoto království Božího na zemi. Třebaže není království Kristovo s tohoto světa, přece jen je na zemi a chce přetvořiti zemi v království Boží, tedy ve společnost dětí Božích. A Církev je právě východiskem k tomuto vítěznému triumfálnímu pochodu Kristovu a jeho království do celého světa, aby celou zemi přetvořilo v Kristovo království.

»Nemůže míti Krista za Otce«, říkal svatý Ignác, mučedník z Antiochie, »kdo nemá Církev za matku«. Mater Ecclesia, Matka Církev. Tato slova vždy znovu zní sladce se rtů již nejstarších svatých Otců. Neboť ona nás Kristu zrodila. Ona a její svaté kněžství. Protože máme-li v Církvi matku, máme v jejím kněžství, které jest její posvěcující mocí, svého otce. »Ego vos Christo genui«, volá svatý Pavel s hořkou bolestí ke Korinťanům, kteří zapomněli na jeho lopocením, kterým vybudoval jejich obec a je učinil křesťany, a šli za skvělým řečníkem Apolonem nebo za leskem autority Petrovy proti němu, unavenému, udřenému, nevzhlednému apoštolu, jenž unaven celodenní stanařskou prací nedovedl, nemůže se rozletěti sladkou a ohnivou výmluvností. Kněžství katolické je naše svaté duchovní otcovství. Kněží nás zplodili v lůně Matky Církve, protože z jejího vzali a ona jejich ovoce přijala za své. Kněžství katolické znamená duchovní otcovství, protože oni nás přijali do Církve, oni nás přivtělili ke Kristu a tím nám dali život dětí Božích. Oni nám hlásali poselství o Bohu Otci a jeho

Synu, našem synovství. Oni nás k tomuto synovství stále vedli, vraceli nám je ve svátosti pokání, rozdávali nám Chléb eucharistický, živící náš nadpřirozený duchovní život Božího synovství. Proto jen ta Církev je Kristova, ve které je toto svaté otcovství, které Kristus ustanovil, aby stálo před námi jako naše jistota a útěcha v duchovním nadpřirozeném snažení v neviditelném životě, postaveném do viditelného světa a jeho konkrétních starostí a záležitostí.

Neboť ve vrcholných okamžicích kněžské služby to jsou ústa Kristova a jeho ruce, které podávají oběť, vyslovují a dávají rozhřešení, přivtělují k jeho Tělu tajemnému, aby podaly i svaté obětované Tělo k našemu životu, abychom je v hojnosti měli.

Když je Církev naše rodina dětí Božích, nemůžeme se chovati k ní lhostejně, tak jak se k ní lhostejně kolikráte chováme. Nám nesmí býti lhostejné, zda se její poselství dostane či nedostane k těm, kterým je určeno, nám nesmí býti lhostejné, zda krvácí, zda trpí. Nesmí nám býti lhostejné, zda jsou v ní již všichni, kteří jsou povoláni za Boží děti. Je to i naše starost. Starost našeho příkladu, našich modliteb a našeho apoštolátu. Tímto trojím jsme povinni své Církvi jako společné matce všech povolaných za Boží děti.

Prožij jednou vroucně tajemné spojení nás všech v ní, s Kristem a mezi sebou. Rozhovoříš se láskou k jejímu poslání a ke všem duším, vyvoleným za Boží děti. Ty co uvidíš, že ještě daleko bloudí od jejího mateřského náručí, budeš volati domů. Modlitbou, slovem, příkladem, znovu opakuj. Modlíš se za ty, kteří jsou daleko od nás, nebo máš pro ně jenom pohrdání jako pro »pokrokáče, nevěrce« a pod.? Ničeho tím nespraviš, jen Pána spíše ještě urážíš touto nemístnou horlivostí. Svou horlivost

musíš ukázat jinak. Obejmi do svých sepjatých paží všechny bloudící, odtržené, všechny kteří se spokojují tak žalostně s plevami, kteří ještě neslyšeli o jedné svaté a obecné a apoštolské! Modli se za ty, které odvádějí předsudky proti Církvi pro chyby lidí, kteří jsou v ní a třeba i na vrchních místech. Modli se za ty, kteří nerozumějí dopuštění Božímu, jež dopustilo na Církev ponížení a zneužívání svaté myšlenky Páně k cílům sobeckým a pozemským.

Sám pak učíš všechno svým příkladem, abys ukázal, že Církev není jen peleší lotrovskou, že se dá, a to krásně a ušlechtilé žítí podle jejího učení. A potom učíš ve svém okolí, na svém místě vše, abys získal pro Krista a jeho království v Církvi ty, kteří Církve neznají a proto nemilují. Říkáme tomu Katolická akce. Ne, aby kněžstvo zase ovládlo světsky lidi, nýbrž aby se poselství Kristovo o našem synovství a o tomto novém životě dostalo všem, kteří žijí tak přízemně. Tak, jak ty obejměš Církev svým životem, tak se její a Kristův v ní obsažený a podávaný život přelije do tvého života, v té míře budeš posvěcen, jí jedinou posvěcující!

Největším a nejdůležitějším zjevením Boha jest jeho vtělení. V něm se nám ukázala dobrotivost Boží nejvyšším způsobem. Otec se v něm ukázal jako náš pravý Otec, jenž pro naše synovství ničeho nelitoval, a Ježíš se projevil jako nejvyšší zjevení této otcovské lásky, která se nestará o nás jenom jako o tvory v přirozeném ohledu, nýbrž povznáší nás za cenu oběti života svého vlastního Syna k účasti na svém životě, na synovství svého jednorozeného vlastního Syna.

Ve světle tohoto vrcholného Božího zjevení jeví se vznešená úloha Marie Panny, Matky Boží. Maria Panna jest nejbližší božskému Synu a proto je také nejbližší i našemu Božímu synovství. Bez Marie Panny nebylo by vtělení a nebylo by našeho synovství Božího. Proto nemůže obcházetí pravé křesťanství stydlivě a rozpačitě kolem svaté Panny. Také pravé křesťanství vroucně uctívá Nebeskou Královnu.

Maria Panna dala lidský život, svaté člověčenství Ježíši Kristu. Tím dala základ nejvyššímu Božímu zjevení na zemi, základ jeho výkupné lásce, která potřebovala našeho těla, aby nás mohla vykoupiti v našem těle. Řeknete mi, že Maria Panna byla ale také za to již před svým zrozením dokonale odměněna, že byla bez poskvrny počatá. Ale právě toto neposkvrněné početí odhaluje jen novým způsobem její obětavou lásku, která nešetřila sebe, ačkoliv dobře mohla, nešetřila sebe v bolestech, které platily a příslušely nám, ale nejméně jí, Neposkvrněné, které se nedotkl hřích, příčina a zdroj veškeré bolesti, tedy i lidské a konečně i smrti. Ale, Boží Syn potřeboval těla smrtelného a podrobeného bolesti. Jenom

nekonečnou cenou jeho člověčenství pro spojení s božstvím nás mohl vykoupiti. Chtěl nás v tomto člověčenství vykoupiti, chtěl je přece spojití se svým božstvím. Maria Panna mu dává k této jeho pohotové nesmírné lásce své tělo, a to tělo podrobené bolesti a smrti, aby se mohla v něm svrchovanou měrou ukázati dobrotivost nekonečné lásky Otce i Syna. Nedá se proto oddělití spoluúčinná láska Marie Panny od vykupující lásky Ježíšovy. Při tom, že byla od věků k tomu vyvolena, žádal od ní Bůh, aby se ke svému mateřství Kristovu i našemu rozhodla dobrovolně v poslušné lásce k nám i k nebeskému Otci, k našemu vykoupení i k Otcovu oslavení.

Boží vůle stojí před ní ke svobodnému rozhodování, jako by nezávisle od jejího povýšení. Maria chápe andělské oslovení o plnosti milosti jako svatý závazek přijmouti ještě větší tíhu povinnosti, jako závazek k ještě obsáhlejší poslušné lásce. Řeknete, byla plná milosti, Duch svatý s ní důvěrně obcoval, znala jeho svatá tajemství, ale to ji právě činí tak velkou, že ačkoliv věděla o své důstojnosti, neméně věděla o obětech, které od ní budou žádány, a ačkoliv milosti jsou úměrné Božím plánům s tvory, oběti od ní žádané musily býti jí dobrovolně přijaty. Vždyť bez hříchu, neměla by trpěti, a to — tolik trpěti! Znala Písma, věděla, co proroci předpovídali o jejím Synu, a přece i přes své povýšení, přes svou naprostou čistotu, dobrovolně, z lásky k nám přijímá svůj úkol. Tak byla její láska úměrná její milosti.

Tak zasloužila státi se matkou věčného Slova a tím i nás povolaných a přijatých v jejím jednorozeném Synu Božím za syny nebeského Otce. Neříkejte proto, že pro všechny své oběti přijala přemíru milosti. Přijala milosti pro přemíru lásky, ne pro přemíru bolesti. Onu přemíru bolesti musila přijmouti dobrovolně. Proto k ní posílá

Bůh svého archanděla, důvěrníka nejtajemnějších a největších poselství.

Velká byla Láska Matky Boží k nám a k nebeskému Otci, že svolila státi se matkou Mesiášovou se všemi bolestmi matky, dítěte, které mělo právě bolesti, a to strašnou a krutou a nezměrnou bolestí nás učiniti Božími dětmi. Tím nabídla své mateřské srdce za nás pro naše vykoupení, pro naše synovství. Stali jsme se Božími dětmi i v krvi její bolesti. Tím, že svolila státi se matkou Boží za cenu tolika bolesti mateřství zmučeného při pohledu na chudého strádajícího, nemilovaného, odsouzeného, obětovaného a umírajícího Syna. Stala se zároveň také naší matkou. Bez člověčenství by nás Kristus nevykoupil. A člověčenství mu dala ona a dala mu je dobrovolně v hořkých bolestech, třebaže by její dokonalá čistota měla býti ušetřena jakýchkoli bolesti, tím méně bolesti tak strašně slitých v jedno moře.

Svatí Otcové nazývají Marii spoluvykupitelkou, nazývají ji hrdlem tajemného Těla Kristova, jehož Kristus je hlavou. Neboť skrze ni On, Hlava naše, dostal se k nám, dostal se k nám blízkým a nám vhodným způsobem.

Tak děkujeme za všechny milosti, hlavně za prvou milost posvěcující; za milost, která nás zrodila k novému životu, životu Božího synovství, děkujeme také jí. Opravdu po Kristu nad ni nemáme. Bez ní totiž neměli bychom ani Krista, ani Otce ani jeho život.

Proto se právem utíkají křesťanská staletí k Matce Boží jako k naší matce. Říkáme jí tak nějak stejně Matka Boží a Matka naše. Neboť pro nás přišel Ježíš na svět a pro nás si ji vyvolil, pro nás si ji posvětil.

Celé spasení a všechny milosti a všechno štěstí z nového života, všechny slasti sblížení se s Bohem, prožívání jeho svaté tajemné přítomnosti v duši milostí, to, že je

v nás milostí doma, to, že sem můžeme varovati hrůzy hříchu, že můžeme žítí novým životem, dorůstati k závratným výšinám Otcovy dokonalosti, že můžeme žítí ze světla Ducha svatého, vděčíme Marii Panně. Kdo jednou prožil štěstí z toho, že je křesťanem, nemůže bez pohnutí vzpomenouti velké lásky Matky Boží a naší k nám a k nebeskému Otci, velké lásky, která se nezastavila před žádnou obětí, ani před obětí svého mateřského srdce tak neprávem rozdrceného a přece s takovou samozřejmostí Bohu i nám nabídnutého!

Boží otcovství se liší od otcovství pozemského tím, že pozemský otec jednou přivedl člověka na svět a nový tvor lidský se musí po určité době sám o sebe starati a větší část svého života již v mládí musí si sám nésti. Kdežto v nadpřirozeném ohledu Otec nebeský stále je v nás; stále nám vlévá a udržuje a působí v nás onen život, který nám jednou milostí dal. Tak je také Ježíš ustavičným zdrojem našeho posvěcení. Stále vlévá své zásluhy do klína Církve a my všichni můžeme z něho žítí, dále z něho žijeme. Tak, jak jsme se jednou stali jeho dětmi, tak se jím také stále stáváme, jsme, trváme a rosteme.

Podobně nepřestává láska, mateřská láska svaté Panny k nám všem jejím dětem. Dále jest s námi spojena jak svou důstojností Matky Boží, tak láskou, která nepomíjí, jest spojena s námi trváním její obětavé lásky, které tolik záleželo na našem spasení. Nemůže jí na něm záležeti méně, protože tím, že jsme byli Kristem vykoupeni, objektivně není ještě vše učiněno. Ještě je třeba, aby se nám jednotlivě dostalo ovoce tohoto jednou učiněného vykoupení. Ještě tonou všechna dítka Boží v moři strašné možnosti utonutí. Ještě nemáme zajištěno spasení, které stálo tolik Jeho i ji.

Proto trvá její mateřská péče, jako trvá její mateřství. Odlučte někdy od Marie její božské mateřství a pak můžete odloučiti od ní také její mateřství duchovní vůči nám, její starostlivou péči o nás všechny, které i ona zrodila ve svých mukách pod křížem jako Boží děti, jako děti svého nebeského Syna.

Proto ctí celé křesťanstvo od začátku svatou Pannu jako svou Matku. A jenom ti, kteří vysušili celé křesťanství na několik napsaných stránek, kteří nevidí životnost a život křesťanství, které nežije jen ze psaného, nýbrž ze živé skutečnosti, z tušení, ze zkušenosti tisíců křesťanů. A tušení a zkušenost a jistota tisíců křesťanů v ní měla pečlivou a starostlivou Matku. Víím, že se někdy úcta mariánská zvrhá jen ve vyprošování časných záležitostí, že se k ní utíkají lidé hlavně jako k matce s plnými rukama časného štěstí. Ale, divte se: Když opravdu v ní vidíme Matku, pak vííme, že má zájem o všechno, i o takové hmotné záležitosti. Copak je něco pro matku nedůstojné? S čím vším jsme mohli přijíti ke své matce? To je naopak dokladem, jak nesmírně blízko je Maria opravdu křesťanskému srdci.

Joannes accepit eam in sua. Jan vzal Marii do svého. A tak ji předal Církvi. Přijal ji do svého, do všech svých radostí i bolestí i starostí. Takhle přijal Jan a my v něm svatou Pannu.

Vždyť má k tomu srdce dosti široké, neboť plné milosti. Když obdržela plnost milostí, obdržela je pro svůj úkol a tím úkolem byla nesmírná láska k Bohu. A Bůh ji opět spojil s dílem své nekonečné lásky. Proto můžeme od této lásky odpovídající plnosti milosti očekávati plnost pozorné a starostlivé péče. I to časné můžeme do toho zahrnouti.

Vždyť je tak mocná! Právě jako matka Boží je mu

nejblíže. Je nejblíže zdroji a proto může nejvíce z tohoto zdroje načerpati. Proč ale nejdeme přímo a jenom ke Kristu? Nemračte se, protestanté a jansenisté! Copak může Syn a tak dobrý syn, který zakusil od Marie tolik něžné lásky a štěstí z její dobroty, která tak ráda rozdávala, která i své srdce nabídla k probodení z lásky k němu a k jeho dílu, jak by mohl její Syn nyní jí uzavřít její ruku a srdce, teď, kdy je tak blízko u něho, neměla by dávat, rozdávat. Vždyť ona ví, že rozdává z jeho a že my potřebujeme vedle něho i jejího mateřského srdce a spočinutí v její mateřské péči. Naše synovství Boží je ohroženo tolika zkouškami, naší slabostí i ďábelskými nástrahami. Proto je provází ona, Matka věčného Syna nesmírnou péčí, tím nesmírnější, čím nesmírnější je dar jejího srdce i jejího života. Svěřme s důvěrou své synovství do jejích mateřských rukou.

Nejžalostněji ze všech tajemství je zbaveno nadpřirozeného prožívání křesťanské manželství. Vycházím právě z tohoto označení, kterým označuje manželství křesťanské svatý Pavel, když je nazývá tajemstvím, ale také hned připomíná, že jest tajemstvím právě v Kristu a v Církvi.

Snad nic není tak zapomenuto v křesťanství a z křesťanství jako tato nesmírná vznešenost a důstojnost křesťanského manželství.

Je třeba důrazného navrácení tohoto tajemství do středu jeho tajuplnosti a tajuplné vznešenosti, má-li vůbec ozdravěti lidská společnost. Všechno ostatní mluvení a snažení se o obrodu lidské společnosti vyzní na prázdno, jestliže se nám nepodaří ukázat lidem svobodným i žijícím v manželství nadpřirozenou stránku křesťanského manželství.

Tušíte, že i pro manželství jest středem a těžištěm jeho významu a jeho velikosti ústřední myšlenka našeho povolání k Božímu synovství. Jen v tomto světle mluvíme o novém významu křesťanského manželství, jen takto chápeme také ono tajemství manželství v Kristu a v Církvi.

Tři momenty tu vidím: Tak jako církevní právo také vidí tři dobra manželství křesťanského: *bonum fidei*, *prolis* a *sacramenti* . . . Všechny tři pohledy se vracejí v myšlence svátosti manželství v tajuplném povolání všech k Božímu synovství.

Bonum fidei, se týká věrnosti, oné jednoty, kterou se oba sobě vzájemně oddali; *bonum prolis*, posvátná sku-

tečnost, že ti dva se sešli, aby byli základní buňkou pro novou buňku a tak pro rozšíření tajemného těla Kristova, a posléze bonum sacramenti, ona svátostná milost, aby mohli všechny úkoly manželství, duchovní i tělesné, oba křesťansky a plni víry nésti, aby totiž mohli nadpřirozeně chápati a uskutečňovati posvátný smysl manželství.

Křesťanské manželství není jen veřejnou smlouvou o spolubydlení, spolužití do všech fysických důsledků ze spojení muže a ženy. Tak se obyčejně chápe u většiny lidí. To požehnání Církve je tu jakýmsi dekorem, také k něčemu dobrým... Pro přemnohé není rozdíl mezi manželskou smlouvou a mezi manželstvím jako svátostí. A přece je rozdíl nesmírný, ale také nesmírně krásný.

Připomeňme si, co chtěl Kristus svým poselstvím, co zamýšlel a co tu zanechal? Chtěl vybudovati království Boží, království jednoty nás všech povoláných za děti Boží v jednotě této rodiny. Nic tak nezdůrazňoval a nic tak nechtěl, nic tak neodkazoval jako lásku, lásku jednotící všechny se všemi a ke všem. A v této lásce, to jest v této výzvě k jednotící lásce, se scházejí křesťanští manželé. Aby aspoň ti dva, ze kterých má vzejít další rozmnožení lidstva i království Božího, aby tedy aspoň ti dva byli naprosto jedno. Tajemství toto je velké, ale v Kristu a v Církvi. Tito dva mají se tak milovati, jako Kristus miloval nás, svou Církev. Tedy to je ono bonum fidei...

Křesťanští manželé se scházejí, aby aspoň oni uskutečnili onu krásnou, naprostou jednotu, kterou chtěl Kristus mít mezi všemi a kterou aspoň oni dva a pak ti, kteří z nich vzejdou, mají se snažit uskutečňovati. Proto toto si mají křesťanští manželé, snoubenci, ti, kteří mají známost, mají si toto uvědomiti: O svatou jednotu duší, těl,

myslí, přání, tužeb, prostě celé bytosti se snažiti. Z toho ovšem plyne tento důsledek: Ať se zkoumají ti, kteří chtějí vstoupiti do svátosti manželství, zda budou moci právě oni dva se snažiti účinně o tuto naprostou jednotu. Zda tu nejsou takové povahy, které by se jen dráždily a odpuzovaly, povahy, které by nechtěly tak splynouti a tak spolupůsobiti k jednotě, aby tato jednota se mohla uskutečniti. Lidé, kteří přes tuto vážnou překážku vstupují do křesťanského manželství, neuskuteční jeho smyslu poslání. Jejich manželství nebude uskutečněním tajemství v Kristu, hlavně veškeré jednoty! Proto je křesťanské manželství ideálně možné jen mezi věřícími, stejně věřícími a hluboce věřícími manželi. Hořkostí puká srdce, když člověk vidí, jak i dobří katolíci jsou v tomto ohledu lehkomyšní a slepí, jak podávají si ruce ti, kteří se nesešli v základně, totiž v Kristu. Jestliže je křesťanské manželství tajemstvím v Kristu, musejí se ti dva sejíti nejprve v Kristu, v jeho jedné víře, v hluboké jedné víře. Jen tato jedna víra a jedna touha z ní společně jedním životem žíti, může dát onu tajuplnou jednotu. Ta vychází právě z živého uvědomění si, že se scházejí v jednotu dvě Boží děti, aby mohly žíti klidněji, jistěji, bohatěji, jako Boží děti.

Jen z této uvědomělé a žité jednoty, stále uskutečňované může vyrůst další ovoce svátosti manželství, totiž rozmnožení království Božího, synovství Božího. Není účelem křesťanského manželství pouze naplniti zemi, nýbrž zaplniti nebe, rozmnožiti království Boží. Tím je manželství velkým tajemstvím v Kristu a v Církvi. Mají býti ti dva jedno, aby to, co vzejde z jejich svatého spojení, bylo svatě a pevně zasazeno do jednoty nejsvětější a nejtajemnější, totiž do jednoty Božích dětí. Jen hluboké prožití oné svaté jednoty Božích dětí přijme

i dítě do výchovy k této jednotě a k tomuto synovství Božímu.

Je něčím jiným křesťanské manželství než manželství pouhé smlouvy. Jeho posláním je rozmnožiti království Boží. Proto je to velkým tajemstvím v Církvi. Ovšem zase nesmím tu chápati Církev jako kněžskou společnost, jako společnost jen nějakého vyznání, nýbrž jakožto společnost povolanych za Boží děti, Církve jakožto království Boží. Neboť jen tím je Církev Kristova.

Rodiče dávají fysický život novému dítěti, ale neponechávají si je, nýbrž hned své dítě přinášejí Církvi, přinášejí je Kristu a nechávají je křtem přivtělit k Církvi a ke Kristu. Dávají svému dítěti to, proč bylo jimi křesťanskými manželi zrozeno, synovství Boží. A teď již není jejich úkol jen se starati, aby toto lidské dítě vyrostlo, dorostlo, nýbrž aby rostlo a dorostlo jako dítě Boží, aby bylo nejprve poučeno, co nejbohatěji poučeno o své důstojnosti Božího synovství a pak aby bylo vedeno k všem zdrojům, kterými se toto synovství Boží rozmnožuje, udržuje nebo navrácí, a posléze, aby bylo dítě vychováváno nejenom v dítě lidské společnosti, národní pospolitosti, nýbrž jako dítě Boží, aby celé učení křesťanské o synovství Božím, o účasti syna Božího na Božím životě bylo uváděno ve skutečnost. Církev říká jako dcera Faraonova sestře Mojžíšově: »Vezmi je a vychovej mi je...«

Proto nikdy nesmí ustati náboženské sebevzdělávání křesťanských manželů. Aby sami věděli, čeho Bůh od nich žádá a co se mu protiví, aby dovedli své dítě vyučiti ve všem jeho bohatství, ve všem tom, co mu bylo svěřeno synovstvím Božím. Tak plodí křesťanští rodičové každým okamžikem stále znovu a stále dále své dítě pro království Boží.

Křesťanské manželství tkví takto v Církvi a v Kristu, jako ve svém středu. Sešli se, spojili se, aby z nich vyrostlo opět království Boží. Proto se jejich výchova nese stále tímto směrem. Stále vychovávají své dítě, ve svatém vědomí jednoty tajemného těla, ve svaté jednotě všech křesťanů, v této Církvi. Proto vychovávají křesťanští rodičové své dítě jako dobrého a věrného člena Církve, jakožto dítě svaté rodiny. Obdrželi jsme tě, dítě, pro království Boží a proto tě tomuto království Božímu stále dáváme, stále dokonaleji a úplněji. Tak musejí znáti křesťanští rodičové krásu a velikost Církve a pak pochopí také krásu a velikost svého poslání učiti nové dítě této nesmírné vznešenosti, kráse Církve jakožto tajemného těla a naší povinnosti k ní. Láska k Církvi a touha po spolupráci na jejím díle musí vyjít z našich nových, takto chápaných křesťanských rodin. Jinak je nebezpečí, že mnoho práce různých dobrovolníků bude dlouho tápavé, nejisté, nepřesné.

Křesťanští rodičové vědí, že mají překrásnou úlohu vychovati ze svého dítěte, z dítěte lidského, dítě Boží. Vědí také, jak je těžký tento úkol, jakými překážkami je ohrožen. Vědí také, jak je těžký již první úkol věrnosti v jednotící lásce. Proto dává manželství třetí dar, totiž bonum sacramenti. Dává tu milost, kterou naznačuje ono vnější předání se manželů na duši i na těle, na věčné časy. Toto vnější předání naznačuje vnitřní jednotu, kterou vyjadřují a o kterou se budou snažiti. Má býti mezi nimi navzájem a mezi dětmi jejich ona jednota, která jest mezi Kristem a jeho Církví, ona jednota, která vedla Ježíšovu lásku až k oběti vlastního života.

Svátost naznačuje a působí svátostnou milost. Viditelné znamení neviditelné milosti, milosti spojující oba v jednotě Kristovy lásky. Z oné přirozené jednoty, kterou

spojuje každé přirozené a již tak krásné každé manželství, činí Ježíš svou milostí spojení jednoty lásky nadpřirozené.

Ti dva se spojují, aby si mohli býti navzájem pomocí v duchovním životě, v duchovním vzrůstu, aby spolu a společně vzrůstal k oné jednotě, která jest mezi Kristem a všemi, kteří jsou mu oddáni.

Křesťanští manželé a jejich děti se mají stále vychovávat ke vzájemné svaté jednotě. Jednota smýšlení, jednota snažení. To je ona pravá láska, láska k duším, láska vzájemná k tomu, co je nejvzácnějšího u těch dvou, kteří se spojili. Jestliže záleží oběma na zdraví, úspěchu a podobně u druhého člena, oč více musí oběma navzájem ležeti na srdci to nejvzácnější: duše a v té duši opět ono Boží synovství! Proto má křesťanské manželství úkol na celý život. Tento úkol není nikdy dokonán a vždycky znamená: modliti se, napomínati, vychovávat, příkladem i slovem druhého vésti k tomu, aby se jeho Boží synovství co nejbohatěji rozvinulo. Jestliže pravá láska nastává teprve během dalšího manželství, až si ti dva dají všechno, i své duše, i svou minulost, i své nitro, pak křesťanská láska nadpřirozená, křesťanská láska manželská přichází teprve tehdy, až se ti dva pochopí v tom nejvzácnějším a až se v tom také uchopí, totiž ve svém nadpřirozeném, duchovním životě.

Právě, protože je to tak obtížné, právě proto k tomu dává Církev z Kristových zásluh nesmírné milosti, aby se ti dva mohli nésti celým životem se všemi svými těžkostmi i v tomto Božím synovství.

Když zapomenou křesťanští manželé na tento svůj nejvyšší ideál, těžko se ponesou navzájem, a k tomu ještě tak dlouho, jak trvává obyčejné manželství. Když se rozbíjí manželství, pak je jistě vina na obou stranách, že

se nesnažili oba navzájem sebe změnit, sebe převychováti. Křesťanští manželé jsou v tomto ohledu pak vlastně neomluvitelní, protože se jim dostalo tolik světla a milostí, že mohli touto milostí všechno unést, všechno přetaviti a změnit.

Neméně těžký je pak úkol vychováti ze svěřených dětí Boží děti. Vychováti z dětí s porušenou lidskou přirozeností Boží děti, jest úkol nad lidské síly. Však ale také nemáš tu pracovati jen silami lidskými. Jako je to nadpřirozená skutečnost, že ti bylo svěřeno Boží dítě, tak ti také byly svěřeny nadpřirozené pomocné milosti ve svátosti manželství, abys mohla své dítě vychováti jako dítě Boží. Tak se musíš stále a stále dívati na svěřené dítě. Víc než pouhý člověk, více než hezká loutka, než mazlíček, než příjemné nebo protivné dítě . . . Boží dítě. To musí stále svítiti křesťanským manželům. Ti, kteří toho nepochopí, nejsou pravými křesťanskými manželi. Nepochopili vznešenosti a nadpřirozeného poslání křesťanského manželství. Jen tato myšlenka dá se raziti s celou vážností až hrůznou vážností na vychovatelství, na křesťanské otcovství a mateřství.

Křesťanští rodičové ovšem vědí, kde je také jejich další síla. Proto je jim samozřejmé, že budou co nejčastěji i se svými dětmi později, přistupovati ke stolu Páně. Je to chléb Božího synovství a On jim pomůže ve výchově k tomuto synovství.

Až budeme-li míti více mladých dvojic takto chápajících křesťanské manželství, které budou s tímto duchem vstupovati do manželství, a v něm v tomto duchu žíti, můžeme očekávati nějakou pronikavější změnu ve stavu království Božího na zemi. Proto se připravujte v tomto svatém poznání a odhodlání takto žíti vy všichni, kteří cítíte v sobě povolání ke křesťanskému manželství. I ono

si žádá přípravy a výchovy. Tahle přednáška chce býti poukázáním, upozorněním na směr této přípravy a sebevýchovy.

Zesmutněli apoštolové, když poznali, že Pán od nich viditelně odchází. Vždyť si tak navykli na jeho Lásku. Uvěřili v něho, viděli, že je Bůh a jaké lásky byl schopen. Byli si tak jisti v jeho přítomnosti. Nyní stojí před nimi velká úloha, aby sami a možná po dlouhou řadu let vedli onen zápas s peklem a se světem, který pro Mistra vyvrcholil na kříži a který ani pro ně nebude snadný. Zesmutněli ale Spasitel, jako Bůh je přenáší již do krásné budoucnosti. Jdu k Otci, v domě Otce mého je mnoho příbytků, jdu vám tam připravit místo... Tak označil sám Ježíš, jednorozený Syn Boží, posmrtný život Božích dětí. Jdou domů, vracejí se do domu otcovského, kde je, děti Boží, čeká jednorozený Syn Boží, otevřená náruč dobrého Otce a pak připravené místo v otcovském náruči. Tak se dívejme na život posmrtný: Jdu vám připravit místo.

Domů se vrátit, kdo by se děsil, kdo by se bál?

Toto je smrt. Návrat dítěte domů. Nic jiného. Ovšem jen pro ty, kteří žili jako Boží děti.

Báti se Boha mají jen ti, kteří právem v něm mají vidět přísného Otce, přísného soudce. Svatá Terezie Ježíškova se nebála zatracení, protože říkala, že malé děti se nezatracují. Kdo chtěl býti dítětem Božím, i když chyboval, může se klidně těšit na tento okamžik. Báti se má jen ten, kdo odhodil synovství Boží. Kolikráte se říká, jak je Bůh krutý, že pro nějaký hřích zatratí člověka na celou věčnost. Vezměme to s jiného hlediska. Když někdo vytrvale unikal ruce Otcově, když se někdo nechtěl nechati vésti, nechati zachytiti, když pak svůj útěk zpečetil věčností, tedy na věky bude daleko od otcov-

ského domu. Daleko od lásky, daleko od věrnosti, od pokoje a míru a od spočinutí, od toho, v němž je jediné štěstí. A toto je vlastní zavržení. Ano, je třeba báti se možnosti tohoto věčného zatracení, ale lépe řečeno, bojme se jen svého věčného útěku, své věčné pošetilosti, která by si chtěla sama rozuměti, sama lépe rozuměti svému štěstí. Kdo chtěl lépe rozuměti své cestě, nežli Bůh svými příkázáními, nemůže se diviti, že nedojde, že bude věčně bloudit daleko od domova. A kdo se na své životní cestě uchyloval od lásky Otcovy a vedle něho ještě jiné miloval, sám by se neodvážil přiblížiti se k čisté nesmírné lásce, na kterou nikdo není hoden patřiti. Duše neočištěná dosud se sama neodváží předstoupiti před svého dobrého a neskonale svatého Otce. Ví dobře, že se musí očišťovati touhou a mukami své touhy a vším tím, co provází z vůle Otcovy toto očištění, aby člověk mohl klidně po zaplacení posledního peníze stanouti před majestátem Boha nejsvětějšího. Tomu pak říkáme očištec. Ale především kyne nám na onom světě láska Otcova.

Co znamená všechno tato jeho náruč?

Znamená vyplnění všeho toho, po čem toužila zde na zemi již svou přirozeností lidská duše. Znamená to ale ještě předstižení všech i nejzávratnějších tužeb lidské žízně po štěstí. V něm, jenž je veškerou Pravdou, porozumíme všemu, co nás zde na zemi trýznilo jako mučivé nepochopitelné tajemství. Uvidíme pravdu všechnu. Porozumíme všemu bytí a dění. Všechno, oč jsme zde na zemi usilovali v bezesných nocích, v hledání dospělého věku, vše se nám rozloupne a zjeví v krásné jasnosti a souvislosti. Ale to hlavní: spočineme v náručí nebeského Otce. To, co vložil do nás svým zjevením a svou milostí, svým sdělením účasti na vlastním životě, to vše se nám odhalí ve své plnosti v propasti jeho bohatství. Zde jsme

viděli jenom ve víře, za závojem víry, zde jsme jen toužili nadějí, zde jsme poznávali jen částečně a i naše láska byla tak ubohá, protože jsme neviděli a protože jsme neměli Boha tak dokonale, jak se nám dá tam v domově. To bude teprve pravý náš domov. Domov znamená, nemusiti blouditi, hledati, domov znamená celou lásku, znamená jistotu. Jaká jistota se nám otevře v náručí nebeského Otce. Všechna tajemství se nám otevrou a nejenom to, nýbrž budou naším pevným životem.

Tam teprve pochopíme celou lásku Boží, protože budeme do ní ponořeni celou svou bytostí jako houba do oceánu. Rozum, hledající pravdu a zklamaný tím, co z té pravdy našel, že pak již nebylo tajemství, zde bude stále pronikati nejzávratnější tajemství a nikdy se jich nedobere. Nejvnitřnější život samého Boha, to z čeho nám odhalil cíp zvěstováním tajemství Nejsvětější Trojice, a to, co jen u nejšťastnějších v přítomní poznávání skrze víru a zkušenost mystickou stává se světlem, bude celým naším životem.

Budeme viděti teď tvář v tvář, jak Bůh miloval lidstvo a celé tvorstvo. Ta láska bude před námi odhalena jako otevřená kniha. Jak jsme byli potěšeni, když jsme na zemi viděli lidi plné lásky. V tajemství Božího života uzříme všechny nespočítatelné skutky lásky a péče Boží o všechno tvorstvo. Tam také pochopíme, co bylo lásky v tom, co nám mnohdy připadalo jako kříž a jako nerozluštitelný kříž, nepochopitelné řízení, které se mnohdy těžko jevilo přirozenému zraku jako jeho láska. Uzříme lásku, která sama dávala, ačkoliv nic jsme jí za to my dáti nedovedli, nic, co by Boha učinilo blaženým nebo šťastnějším. Lásku, která jen dávala a jen dávala, protože je láskou. A tato láska bude naším pokrmem a naším životem. Spočinutí v lásce stvořené dává mnohým

závratné štěstí. Jak nás teprve oblaží spočinutí v lásce nestvořené. Všechna ostatní stvořená láska se na konec přesyť. Zde je všechno dobro a veškerá láska, láska, která nemůže unaviti a přesyť, láska, která podává stále nové, věčně krásné pocely.

Bylo nám na zemi bolestné, že jsme se mohli ztratiti svému nebeskému Otci, že jsme jej mohli tu na zemi urážeti, že jsme mohli zablouditi od jeho otcovského domu. U něho, doma, v jeho náručí, až jej budeme dokonale míti, budeme tak utvrzeni ve své lásce, že již svou celou bytostí nebudeme se moci odtrhnouti od něho. Jak nás pokořovaly naše chyby, naše nedostatky, tolikeré nedostatky duše i těla. Tělo bude oslaveno, tělo vezme na sebe nesmrtelnost a oslavení, které nám zjednal u Otce nebeský Syn. Až dovršíme své přivtělení k němu přivtělením k jeho slávě, budeme účastni i nesmrtelnosti, kterou chystá Otec nebeský svým dětem. A co vše bude v tomto náručí? Vymyslete si rozkoše nejčistší, ale také nejvyšší, vymyslete si slasti, prožívání pravdy, oheň lásky, vymyslete si všechny radosti, které dovedou čistou duši povznést, potěšiti. To vše je ještě málo proti tomu, co připravil nám Otec v naší domovině. Protože stojí psáno, že ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, co připravil Bůh těm, kteří jsou jeho.

Na zemi jsme se kolikráte rmoutili nad tím, že tu vítězila zloba i naše, ale tam bude vše vyrovnáno a vyváženo. Spravedlnost těch, kteří po ní žíznili a kteří proto byli v opovržení na zemi, bude nasycena spravedlností nejvyšší, že se Bohu za jeho lásku, trpělivost, moudrost a milosrdenství dostane posléze oslavení, které mnohdy zdálo se zde na zemi otáletí právě pro milosrdenství a trpělivost Boží.

Zde na zemi nás trýznilo to, že nás deptala neláska a

nepřátelství. Kolikráte čím více jsme prokazovali dobro, tím méně vděčnosti a lásky se nám dostalo. Dobrota, obětavost mnohých nenašla zde na zemi odezvy a vděčnosti. I to nás pálilo a i to bude vyváženo, abychom zde teprve viděli, proč i toto dopouštěl Bůh na své miláčky, aby totiž z jejich rozdrceného srdce, z jejich krve a obětí vyrostlo mnoho nových krásných darů pro ně i pro ty, kteří je touto jejich krví poznali a v ní se vykoupali. Ale ti, kteří v lázni své krve přiváděli k Otci své bratry, tím šťastnější budou nad dětstvím, které měli vykoupiti, protože i Ježíš odmítl nabízenou mu slávu a vyvolil ponížení, vzav na sebe podobu otroka.

Zde na zemi bylo naší krutou bolestí, že jsme si mnohdy nerozuměli ani my, kteří jsme přece hledali jedno, jediné království Boží. Byly mezi námi různosti mínění, různé cesty nás dělily. Tam posléze poznáme, že všechny tyto cesty vedly k jedinému středu božského Otcovského srdce, že ony různosti byly nutné, abychom poznali různými cestami onu jedinou, ale pro nás, v našich omezených očích, mnohotvárnou dokonalost Boží.

Tam bude posléze odměněna všechna oběť, tichá, neznámá a skrytá oběť milionů neznámých skrytých hrdinů mimořádné věrnosti v prostých a běžných všednostech. Tam se dostane odměny všem, kteří dovedli věřiti, hledati, milovati a sloužiti tiše, v neznámu, kterým jsme ani my nedovedli plně býti vděční. Sejdeme se se všemi, se kterými jsme to dobře mysli, kteří nám kolikráte na zemi nerozuměli. Ve světle Otcovy pravdy a jeho otevřeného srdce poznají ti, kteří nám takto nerozuměli, poznají naši dobrou vůli, naši upřímnou, kolikráte snad i divně vypadající lásku.

Tam si konečně porozumíme všichni, kteří jsme si nerozuměli pro různost povah. Uvidíme, jak v náručí Otco-

vě, u něhož jsou mnohé příbytky, jak byly nutné i tyto rozdíly, aby krása Boží byla vyjádřena nesčíslnými způsoby. Poznáme všechny, kteří kdy Boha milovali a poznáme všechny, kteří i nás milovali a my o nich nevěděli, poznáme zásluhy všech, kteří svou obětí nám vyprošovali obrácení, vytrvalost, sílu a vzrůst milostí. Poznáme všechny, kteří kdy na zemi a na nebi žili a Boha milovali. Bude to krásný pohled, jehož se nikdy nenasytíme, na všechny dobré, věrné, čisté svaté, spravedlivé a milosrdné. Jen krása, jen dobro, jen radost a láska a proto jen štěstí v tomto Otcově náručí. To všechno vyplývá z pojmu nebe jako našeho věčného domova, jako objetí Otcem a Otce. Přejď již, Pane Ježíši, přejď!

OBSAH

Předmluva	7
Syny Božími v Ježíši Kristu	9
Přivtělení ke Kristu	15
Nové stvoření	21
Otec našeho synovství	27
Duch Otce a Syna, Duch našeho synovství	33
Buďte dokonalí jako Otec váš	39
Odpusť nám naše viny	45
Návrat	51
Zrození na kříži	57
Pokrm nového života	63
Rozmluva s Otcem	69
Všední den	75
Tvůj bratr v nebeském Otci	81
Duchovní matka našeho Božího synovství	87
Maria	93
Veliké tajemství	99
V domě Otcově	107

K N I H O V N A » L O G O S «

Svazek 8.

P. Silv. M. Brait o O. P.

PODSTAT A KŘEŠŤANSTVÍ

Živé synovství Boží

V říjnu L. P. 1947 vydal nakladatel Bohuslav Rupp v Praze II., Jindřišská 23. Grafickou úpravu a obálku navrhl Miloš Krejza. Fotografii J. V. Myslbeka »Krucifixu« provedl Josef Ehm. Vytiskli Janský & Navrátil, knihtiskárna v Praze III.

KNIHOVNA „LOGOS“

SIŤOVO BOŽÍ. Napsal dr. Josef Miklík C. Ss. R. Kniha celoročních kázání. Brož. 155 Kčs, váz. 185 Kčs.

NA KLÍNĚ MATERSKÉM. Napsal prof. dr. Josef Hronek. Kapitoly o rodinné výchově dětí v předškolním věku. Brož. 45 Kčs.

KATECHETIKA. Napsal prof. dr. Josef Hronek. Syntetické dílo o duchu a formě nábož. výchovy a vyučování. Brož. 75 Kčs.

BLAĤOSLAVENÍ. Napsal dr. Bohuslav Jarolímek. Kniha kázání na thema Horské řeči. Brož. 96 Kčs, váz. 121 Kčs.

KATECHESE. I. díl, Starý zákon. Napsal vikář Josef Resl. Brož. 85 Kčs, váz. 110 Kčs.

MARIA. Napsal Jindřich Š. Baar. Kniha mariánských kázání. Brož. 81 Kčs.

KNIHOVNA „STUDIUM“

UČENÍ VÍRY. Napsal dr. Jan Ev. Urban O. F. M. Moderní kompendium katolické nauky. Brož. 90 Kčs, váz. 115 Kčs.

DUCH A HMOTA. Napsal univ. prof. dr. Jar. Beneš. Základní dílo křesťanské filosofie. Brož. 50 Kčs, váz. 70 Kčs.

O PŘÁTELSTVÍ. Napsal dr. Reg. M. Dacík O. P. Psychologie a ethika přátelství. Brož. 28 Kčs.

ČESKÉ KŘESŤANSTVÍ. Napsal doc. dr. Josef Kubalík. Přehled křesťanských společností na půdě naší vlasti. Brož. 80 Kčs, váz. 105 Kčs.

BYZANTSKÉ KŘESŤANSTVÍ U SLOVANSKÝCH NÁRODŮ. Napsal dr. Jar. Kadlec. Církevní dějiny slovanských národů. Brož. 70 Kčs.

KNIHOVNA „SVĚTLA“

DĚJINY DUŠE. Svěžívotopis sv. Terezie z Lisieux. Brož. 96 Kčs, váz. 131 Kčs.

SV. BĚNEDIKT. Napsal P. Marian Schaller O. S. B. Život a dílo patriarchy západního mnišstva. Brož. 90 Kčs, váz. 130 Kčs.

SV. AUGUSTIN. Napsal Giovanni Papini. Život a dílo jedné z největších postav křesťan. dějin. Brož. 87 Kčs, váz. 127 Kčs.

NAKLADATELSTVÍ BOHUSLAV RUPP

PRAHA II., JINDŘIŠSKÁ 23 • TELEFON ČÍSLO 311-87

SILVESTR M. BRAITO O. P.

PODSTATA KŘESŤANSTVÍ

8. svazek knihovny »LOGOS«

Nová kniha vynikajícího člena českých dominikánů, P. Dr. Silvestra Braita, je dílem, které vyrostlo z autorovy dlouholeté činnosti exerciční, konferenční a debatní. Celým svým pojetím i methodickým zpracováním je kniha živým duchovním doplňkem různých věrouk pro laiky, pro vzdělance i pro nejširší vrstvy lidové. Je naléhavou příležitostí jak k poučení, tak k hlubokému rozjímání o nezákladnějších pravdách křesťanského náboženství, na prvním místě o tajemství Kristova Vtělení, jímž jsou křesťané povoláváni za děti Boží. Soustředěním svých konferencí k tomuto centru, pod tento zorný úhel, k výkladu Krista jako středu a podstatě křesťanství a pravého křesťanského života, dosáhl autor toho, že celá nauka křesťanská se jeví v jedinečné jasnosti a srozumitelnosti, což bude vítáno zvláště těmi, kdož touží proniknouti křesťanskou nauku co nejhluběji.

Brožované 52 Kčs

NAKLADATELSTVÍ
BOHUSLAV RUPP
Praha II., Jindřišská 23

KNIHY NÁBOŽENSKÉ VÝCHOVY

Dr. Tihamér Tóth:

ČISTÉ DOSPÍVÁNÍ

Kniha, jež se zabývá výchovou mládeže, především chlapecské. Tóth zde promlouvá k příštím mladým mužům o jednotlivých otázkách života jasně, zřetelně, bez vytáček. Ve světle moderních vědeckých výzkumů, odpovídá i na nejskrytější otázky života soukromého a intimního. Kniha je určena jak mládeži, tak rodičům a vychovatelům. Brož. 60 Kčs, váz. 90 Kčs.

Dr. Jolana Gerelyová:

DOSPÍVAJÍCÍM DÍVKÁM

Kniha pro dívky a o dívkách. V řadě dramatických kapitol, sdružených navzájem jako poutavá povídka ze života dívek, autorka, zkušená lékařka a vychovatelka, ukazuje cesty správné dívčí výchovy a pomáhá překonávat onen chaos, který život dnes staví dospívajícím dívkám v cestu. Druhé vydání svědčí o významu této knihy. Brož. 54 Kčs, váz. 99 Kčs.

P. Jiří Reinsberg:

SKAUT PŘEMÝŠLÍ O KRISTU

Kniha duchovních instrukcí, budovaných na živém slově a učení křesťanském. Řečí našich junáků promlouvá Kristus ke skautským družinám a činí z nich skauty své. Zdůrazňuje ctnosti mládí a cesty vedoucí k výchově dokonalého charakteru. Brož. 18 Kčs, váz. 30 Kčs.

Václav Beneš Třebízský:

POMNĚNKY

Klasická kniha modliteb, plná náboženské vroucnosti a národní důvěry v pomocnictví našich svatých národních patronů. Vázané 75 Kčs.

**NAKLADATELSTVÍ
BOHUSLAV RUPP**
Praha II., Jindřišská 23